

BV21.0065

Datum vergadering : 7 april 2021

Digitaal aanwezig via Teams:

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Johan Philippens, Marjolein Gielis, Don van Doorn
VVD : Nathalie van Bakel, Ed van Santen, Edwin Vervaet
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Frans Ammerlaan
WIJ Lansingerland : Petrine van Olst, Dianne van Heusen
CU : Jurjen Dieleman
D66 : Erik Jonker, Brecht Weerheijm
GroenLinks : Menno Duk
PvdA : Petra Verhoef, Hamid Azzouzi

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Jan-Willem van den Beukel, Kathy Arends

Aanwezig in de raadszaal:

Voorzitter : Leon Hoek
Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Afwezig

Voorzitter : Jan Pieter Blonk
VVD : Nathalie van Bakel
CU : Paul Lieveerse
D66 : Ineke den Heijer
GroenLinks : Marko Ruijtenberg

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.00 uur: Goed, dames en heren, mijn telefoon zegt dat het acht uur is. Welkom bij de commissie AB van 7 april. Een aantal mensen is verhinderd, dat zal u niet ontgaan zijn. Met name de voorzitter is er niet, vandaar dat u het met mij moet doen. Mevrouw Den Heijer is er niet en laat zich vervangen door de heer Jonker. Mevrouw Van Bakel is verhinderd, de heer Lieveerse is verhinderd en de heer Ruijtenberg is verhinderd en wordt vervangen door de heer Duk.

De eerste mededeling gaat over het feit, dat er veel stukken zijn na geleverd. Ik kan me dan ook voorstellen, dat er behoefte is aan een leespauze. Ik kijk even richting het scherm of daar behoefte aan is, dan kunnen we de vergadering voor een X-aantal minuten schorsen. Is er behoefte aan een leespauze? Nee, dat is niet het geval, prima, dan gaan we meteen door. Ik heb nog een mededeling vanuit de agendacommissie. De D-brieven, dat zijn de brieven van het college, zullen in het vervolg niet meer geagendeerd worden door de agendacommissie. Iedere fractie is verantwoordelijk voor het agenderen van een D-brief. Dat moet dan middels het formulier, dat daarvoor is bijgevoegd. Ook het college kan brieven agenderen en zal dan een toelichting meezenden waarom zij van mening is, dat deze brief geagendeerd wordt. Dus voor de toekomst is het niet meer aan de agendacommissie, maar aan ieder individueel commissielid of raadslid om een D-brief te agenderen. Dan hebben we nog een mededeling omtrent besprekspunt 5.c, dat gaat over het faciliteren van ondernemers na versoepeling van de coronamaatregelen. Aan de stukken zijn toegevoegd een brief van het college met bijlage, herstelplan 'samen de schouders eronder zetten'. En bij agendapunt 5.d besprekspunt verhoging grondprijzen is aan de stukken toegevoegd een brief van het college en beantwoording van raadvragen. Dat wat betreft de mededelingen. Ik moet de namen nog opnoemen om te kijken of iedereen aanwezig is.

De heer Ammerlaan, de heer Azzouzi, de heer Dieleman, de heer Van Doorn, mevrouw Gielis, de heer Jonker, mevrouw Van Heusen, mevrouw Van Olst, de heer Philippens, de heer Duk, de heer Ruitenbergh, de heer Van Santen, mevrouw Verhoef, de heer Vervaet, de heer Weerheijm: aanwezig.

Dan constateer ik, dat er voldoende commissieleden zijn om deze vergadering voort te zetten.

2. Insprekers

De voorzitter: Er hebben zich voor deze vergadering geen insprekers gemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 10 maart 2021

De voorzitter: Wenst iemand hierover het woord? Dat is niet het geval. Dan is het verslag bij deze vastgesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Iemand iets over de agenda? Dat is niet het geval.

Inventarisatie rondvraag:

De voorzitter: Er zijn geen rondvragen ingediend.

5. Bespreekpunten:

5.a Brief Ambtelijke organisatie onder druk

Mevrouw Van Olst, WIJ: Wij hebben gemeend deze brief, die geplaatst is op het web, toch nog te willen bespreken, want wij ontvingen op 15 februari in ons digitale fractieoverleg de burgemeester. Als het goed is hebben alle 8 fracties overleg gehad met de burgemeester. Hij gaf daarbij aan, dat de werkdruk in het gemeentehuis door corona te hoog was geworden en dat daarom bekeken moest worden wat er eventueel uitgesteld kon worden of op een andere manier vervangen kon worden. In onze fractie ging het toen met name over het skippen van onderdelen uit de P&C cyclus. Dat is bij andere fracties misschien iets anders geweest. Later, op 3 maart, volgde dus de brief, die is bijgevoegd bij dit bespreekpunt. Het eerste wat mij hierbij opviel is iets procesmatigs. Vrijwel iedere dag krijgen we updates over de coronacijfers, wat natuurlijk interessant is, maar dat hoor je in principe ook op het journaal. Maar deze brief, waarin dus zaken worden benoemd, die wij als drukke bijbaan als raadslid toch wel graag willen weten, maar niet altijd op AtWork kijken. Ik was daardoor verrast. Ik dacht: waarom kan dat niet gemaild worden? Dus dat is een verzoek voor de volgende keer omtrent dit soort zaken. Ik zou het e.e.a. toch nog graag door willen spreken met de rest van de commissie en met het college. Dan kom ik bij de inhoud van mijn bespreekpunt. In de brief wordt erover gesproken, dat de trend van het thuiswerken in Nederland over de hele linie lijkt te betekenen dat de productiviteit omhoog gaat. In ieder geval bij de organisaties waar wij van WIJ werken gaat de productie omhoog, maar bij het gemeentehuis dus niet. Ik ben dus wel benieuwd waar dat dan uit blijkt en hoe het kan dat dit dus heel erg afwijkt. Er wordt over gesproken dat er extra taken zijn i.v.m. corona en het inrichten van de vaccinatielocatie. Dat is logisch, dat daar meer tijd naar toe gaat, maar dat zijn natuurlijk niet de mensen die bijvoorbeeld een motie behandelen, zij doen niet de facilitaire zaken regelen, denk ik, dus daar zouden we graag wat meer van willen weten. Dan het meest opvallende, vind ik, de motie kantoren ombouwen tot woningen, dat die wordt gestopt. Dat staat zo haaks op het woningtekort. Wij willen gewoon heel graag weten: hoe kan dat nou? Waarom is nou precies daarvoor gekozen? Welke andere zaken zijn wel door gegaan? Maar dit wordt gestopt. Dat geldt ook voor de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Welke afweging is gemaakt? Welke projecten zijn nog meer overwogen? Waarom zijn deze dan niet gekozen? Waarom wordt er niet voor gekozen om weer tijdelijke krachten in te zetten voor deze extra werkzaamheden? In de brief staat niets over de chillplekken, maar tijdens de commissie samenleving is daarover gesproken. Toen bleek dat de voorbereiding ernstige vertraging heeft opgelopen door corona. Waarom staat dit dan niet in de brief? Waarom is deze keuze gemaakt? Welke punten staan er dan nog meer niet in die brief? Ik ben dus benieuwd welke onderwerpen bij andere fracties nog gemist worden of waar extra aandacht voor moet komen. Graag jullie reactie daarop.

De heer Van Doorn, L3B: Een aantal vragen richt zich vooral op het college om verduidelijking te geven op de afwegingen die gemaakt zijn. Onze fractie herkent niet per definitie dat over de hele linie Nederland productiever is geworden van corona. Dat kan op onderdelen wel en ik denk dat het zeer sterk afhangt van de thuissituatie. Ik ken ook veel verhalen van met name jonge gezinnen met kinderen, die thuis bleven en thuis onderwijs, dat dat niet per definitie de productie op het werk verhoogde, maar dat er een heel lastige balans ontstond tussen thuis alles georganiseerd krijgen, waarvoor ik overigens alle begrip heb, en ook de taken van je werk nog volledig kunnen uitvoeren. Ik ben wel nieuwsgierig in welke mate daarvan sprake is bij de gemeente. Maar de aanname dat het over de hele linie productiever is geworden, dat is discutabel. Ten aanzien van de motie 'kantoren ombouwen' was ook de fractie van L3B bijzonder verrast, vooral omdat er in de onderbouwing gesteld werd, dat andere zaken hogere prioriteit hadden. Dat vind ik vreemd, want als iets prioriteit heeft momenteel dan hebben we het over het woningtekort en de lange wachtlijsten, dus iedere quick win daar zou ik energie op zetten. Ik zou dan ook wel graag van het college willen weten wat zij daar nou concreet mee hebben vrij gespeeld met die actie. Ten aanzien van wat wij nog missen: in principe niet. Het is al jammer genoeg, dat de gemeente

moet overgaan tot dit besluit. Ik zag in het Binnenlands Bestuur een artikel, dat wij helaas niet de enige zijn in Nederland, die daarmee te kampen heeft. Dat met name op beleidsontwikkeling er meerdere gemeenten zijn, die vertragen. Wat we dan missen wil ik reframen naar de samenleving zelf, dat ze in de uitvoering zo min mogelijk last hebben van het niet uitvoeren van taken. Dus alles wat direct de dienstverlening raakt dat moet vooral door blijven gaan. Dus wij hadden niet specifiek punten, die wij missen op deze lijst, dan wel waar we geschrapt willen hebben. Dat neemt niet weg, dat ik graag een toelichting wil op het ombouwen van het gemeentehuis in dit geval naar kantoren en al die quick wins, die er mogelijk nog liggen. Dit was het in de eerste termijn.

De heer Vervaeke, VVD: Wij sluiten ons wel aan bij WIJ. Wij zijn van mening dat er eerder productiviteitstoename dient te zijn dan afname. We hebben als extra vraag wat de gemeente als optie heeft om de productiviteit te gaan verhogen. Dat was het. Bedankt.

De heer Ammerlaan, CDA: Er wordt over gesproken dat de trend in Nederland zou zijn dat thuis werken efficiënter zou zijn. Ik sluit me aan bij de woorden van meneer Van Doorn, ik heb daar grote twijfel over. WIJ stelt dat, maar is dat wetenschappelijk bewezen, zou ik terug willen vragen, want wij twijfelen daar in grote mate aan. Wij begrijpen dat het college aangeeft, dat de extra afwijkende taken meer tijd kost, ik kan me dat voorstellen. Alles wat je gewend bent en dan op een andere plek doet, dat gaat nog, maar het zijn ook andere taken en dat maakt het lastig voor wat er allemaal door het gemeentehuis gedaan moet worden en ervoor zorgen dat alles moet door draaien. Dat in combinatie met thuis werken kan ik me voorstellen, dat het er niet efficiënter op wordt. Die gemaakte afwegingen zijn door de door ons aangestelde bestuurders zo gedaan. Ook wat meneer Van Doorn zei: het is van belang, dat juist de zaken voor de inwoners gewoon door draaien, dat zij er niets van merken. Dat vind ik ook heel belangrijk. Op zich hebben wij begrip voor de afwegingen die gemaakt zijn. Als wij het lijstje nakijken, dan kan ik me daar in grote lijnen vinden wat er gedaan is. Er moeten dingen gebeuren, het kan niet anders. De vraag over waarom er niet meer tijdelijke krachten zijn aangesteld of aangenomen, ja, dat is natuurlijk tegenstrijdig, want we willen met zijn allen dat de loonkosten beheerst worden. Die opmerking snap ik niet helemaal, want we willen dat het niet meer kost, dan moeten we ook geen extra mensen in gaan huren, naar mijn idee. Dat is niet wat we willen. Uiteraard hopen wij ook, dat alles weer zo snel mogelijk normaal wordt, dat lijkt me het handigst. Nog even over het kantoren ombouwen tot woningen. Ook gelezen. Maar ik zag er ook een zinnetje bij staan: andere beleidsontwikkelingen kennen een hogere urgentie. Ik kan me heel goed voorstellen, dat je liever hebt dat er op dit moment hard doorgewerkt wordt aan de ontwikkeling van o.a. de bouw in Bleiswijk en dat we daar sneller en meer huizen mee bereiken dan met het ombouwen van kantoren, die meestal niet in het bezit zijn van de gemeente en ook niet zo simpel is. Wat quick wins betreft, zit ik liever in de grote hap: het bouwen en ontwikkelen van de bouwlocaties. Dat was het. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: We hebben het bespreekpunt van WIJ doorgelezen. Bij ons bleef vooral de vraag aan het college, waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Die kan ik niet beantwoorden, dat moet vooral de portefeuillehouder straks uiteraard gewoon doen. We kunnen wel onze visie erop geven. Dan ligt die dicht tegen de visie van voorgaande spreker aan. Enerzijds: het klopt, productiviteit neemt voor een deel toe door thuis werken, dat laten de onderzoeken ook zien. Ik lees ook in Binnenlands Bestuur dat we echt met zijn allen sneller kunnen werken thuis. Maar tegelijkertijd zullen we ook, ik denk dat iedereen dat heeft wie vroeger een kantoorrijder was en tegenwoordig opeens thuis werkt, we merken dat in de gemeenteraad net zo goed: sommige dingen gaan niet zo heel gemakkelijk thuis. Creatief nadenken, tot nieuwe initiatieven komen, de toevallige ontmoetingen waar af en toe hele goede dingen uit ontstaan, die zijn echt verrekke ingewikkeld. Dan spreek ik nog niet eens over al die medewerkers van onze gemeente, die op dit moment thuis werken met kinderen, die dan weer in quarantaine zitten omdat er iemand in de klas corona heeft, die een aantal maanden kinderen thuis hebben gehad. Ik wil vooral bij dit agendapunt namens de fractie van de CU onze waardering uitspreken voor al die medewerkers van de gemeente Lansingerland, die flink hebben omgeschakeld in de afgelopen periode om ook met de nieuwe omstandigheden, die vorig jaar in maart zijn ontstaan, weer al hun werk te doen en vooral kijken naar alles wat er wel is bereikt, want ik ben ook heel trots op alles wat onze organisatie ook gewoon weer voor elkaar heeft gebokst in deze bijzondere omstandigheden, om iedere keer met die coronamaatregelen aan de slag te gaan, maar ook een heleboel dagelijkse bezigheden gewoon door heeft laten gaan. Tegelijkertijd, we hebben de brief gelezen, we snaptten die goed, we kunnen het ons voorstellen, maar we missen wel een beetje structuur daarin. Als ik me niet vergis, hebben we vorig jaar toen de coronacrisis begon een keertje een overzicht van het college gehad met deze onderwerpen, die op de bestuurlijke planning stonden: die stellen we uit door corona, want dat lukt nu niet, daar komen we niet aan toe. We hebben het er toen ook met elkaar over gehad en we vonden dat een prima keuze. Nu merk je dat een aantal onderwerpen in zo'n brief naar voren komt. Mevrouw Van Olst refereerde al aan een punt, dat in de commissie samenleving is genoemd, dat lukt nu niet door corona. Laten we met elkaar kijken of we dat ook op een gestructureerde manier kunnen blijven doen, want dat thuis werken

zal nog wel even aanhouden. Iedere keer met nieuwe maatregelen aan de slag gaan, zoals zo'n plan voor ondernemers, waar we zo meteen over spreken, dat blijft ook nog wel een tijdje nodig. Dat zorgt er dus voor dat soms dingen, die we heel graag willen, dat die een tijdje niet kunnen, omdat ze wat meer naar achteren worden geschoven. Maar dan zou ik wel aan het college willen vragen dat op een gestructureerde manier te doen, om daarin continu te laten zien wat de effecten zijn van het thuis werken, van nieuwe coronamaatregelen en dergelijke op de bestuurlijke planning, zodat we daar goed als raad en college met elkaar het gesprek over kunnen voeren en dat we ook goed kunnen begrijpen waarom een bepaalde keuze wordt gemaakt omdat het niet mogelijk is om een andere keuze te maken. Dus dat zouden wij aan het college mee willen geven bij dit bespreekstuk.

De heer Jonker, D66: Het bespreekpunt, zoals het is ingebracht door de fractie van WIJ is, zoals door anderen ook gezegd, vooral gericht op het college, wat logisch is, gezien de aard van het onderwerp. Hoe wij ernaar kijken is dat wij ook wel geschrokken zijn toen we de brief ontvingen. We betreuren het, dat een groot aantal belangrijke opgaven nu blijven liggen. Bij sommige keuzen is de argumentatie overigens helder, zeker te midden van corona hebben gewoon niet alle zaken dezelfde prioriteit. Echter, D66 maakt zich wel zorgen over de toekomst. Nu afschalen betekent dat er zaken zijn die in de toekomst weer opgepakt moeten worden of ingehaald moeten worden. Door af te schalen neemt in feite de druk op de toekomstige organisatie en bezetting toe. Dus op korte termijn is dit aantrekkelijk, maar op de lange termijn is er nog geen structurele oplossing voor. Ik hoor graag hoe de portefeuillehouder hier op de iets langere termijn tegenaan kijkt. Ik wil ook even aanhaken bij de opmerking van de heer Ammerlaan, die heel stellig zei: ja, we gaan natuurlijk niet extra inhuren, want dat kost geld en dat is niet de bedoeling. Ik dacht: nou ja, dat lijkt me juist een politieke afweging op een bepaald moment. Als er achterstanden zijn op onderwerpen, dan moeten we die op een gegeven moment wel gaan inlopen. Misschien dat we wel bereid zijn daarvoor extra geld of dekking te realiseren. Daar ben ik ook even benieuwd naar, hoe de wethouder hier naar kijkt, want op deze manier ingrijpen, zoals we nu doen, kunnen we natuurlijk maar één keer doen. Dat kunnen we niet voortdurend herhalen, over een paar maanden bijvoorbeeld. Daar wilde ik het bij laten voor de eerste termijn.

De heer Duk, GL: Allereerst dank aan de fractie van WIJ voor het agenderen van dit punt. GL begrijpt dat de ambtelijke organisatie onder druk staat. Dat was al voor de coronacrisis en die helpt uiteraard niet mee. Dat er dan keuzes moeten worden gemaakt, begrijpt GL ook. Maar daar houdt het begrip op. Als er prioriteiten moeten worden gelegd, dan doet de raad dat. Het is dus niet de bedoeling, dat de raad een briefje krijgt met: deze dingen doen we niet. We merken dat de antwoorden van raadsvragen vertraging oploopt. Ook wachten we al een jaar langer dan werd toegezegd op de uitwerking van de verduurzaming van het zwembad, iets waardoor een miljoen euro letterlijk in rook aan het opgaan is. De huidige crisis zal snel worden opgevolgd door de volgende veel grotere crisis: de klimaatcrisis. Het is onacceptabel en wrang dat door deze crisis de verkenning voor een uitvoeringsagenda klimaatadaptatie wordt gestopt. Straks kunnen de mondkapjes af, maar moeten we met laarzen door de straten waden. Verder, de kantoren die omgebouwd zouden kunnen worden naar woningen. Steeds meer mensen werken thuis, dus de vraag naar kantoren zal afnemen, terwijl de vraag naar woningen enorm groot blijft. Het is dus echt een gemiste kans om dit nu niet aan te pakken. Juist in de coronacrisis zijn jongeren meer op straat en is er extra behoefte aan hangplekken. Het bevreedt GL dan ook, dat ook deze vertraging oploopt. Ik wacht de eerste termijn van het college af voor ik verder ga. Dank u wel.

De heer Azzouzi, PvdA: Wij danken de fractie van WIJ voor het agenderen van dit punt. Er is veel gezegd, ik ga me beperken tot de kern van het verhaal. De fractie van de PvdA snapt de gecommuniceerde werkdruk van de organisatie. Dat hoor ik vaker in het land en dat ervaar ik ook zelf. Het is goed dat de organisatie met een prioriteitenlijst komt of met dingen die niet gedaan worden. De vragen van WIJ zijn gericht aan het college. We zijn benieuwd naar de antwoorden van de wethouder. We hebben zelf ook een aantal vragen aan de portefeuillehouder. We hebben in de begroting 2021 een deelbudget m.b.t. personeel toegekend. Wat is ermee gedaan? We zijn het eigenlijk niet eens met het CDA m.b.t. extern inhuren of extra inhuur. Dat kan een oplossing zijn. Als het om corona gaat, want we hebben ook vanuit de raad een reserve corona, die kan ook benut worden om dat soort dingen te doen. We zijn voor prioriteiten, dat dingen die kunnen wachten, ook kunnen wachten. Maar dingen, die met raadszaken te maken hebben om inzicht te krijgen en inhoudelijk dingen te kunnen behandelen, dat moet voor gaan. We wachten even de antwoorden van de portefeuillehouder af, dan komen we terug in de tweede termijn. Dank u wel.

Beantwoording college

Burgemeester Van de Stadt: Ik mag de beantwoording doen, als portefeuillehouder P&O. Eerst even een algemene opmerking. Er is gesproken over productiviteit, ik denk dat dat een gebalanceerde discussie was. Maar ik wil erop wijzen, dat dat niet het argument is dat wij hebben aangewend hiervoor. Dus of

het nou hoger of lager is, dat laat ik in het midden. Ik kan wel aan die discussie toevoegen, dat bij de gemeente nog altijd gemiddeld gesproken veel jonge vrouwen werken en dat een groot deel van de thuiszorgtaken nog steeds, helaas, op hun schouders komt, is de ervaring, maar dat is niet de reden. De belangrijkste reden is: er zijn heel veel extra activiteiten in verband met corona. De voorbeelden, die genoemd worden zijn maar heel klein. U krijgt de coronabrieven. U moet zich voorstellen, dat er heel veel tijd gaat zitten in het uitvoeren van de regelingen voor de verschillende doelgroepen die er zijn. Er is ook in overleg met u heel veel geïnvesteerd in contacten met onze maatschappelijke organisaties, het vrijwilligerswerk enzovoorts, enzovoorts, enzovoorts. Dat is echt gemeentebreed. Er zijn afdelingen, die heel specifiek geraakt worden. Mijn afdeling veiligheid, het vertalen van al die maatregelen van het kabinet, die moeten naar iedereen toe, naar handhaving toe, maar ook naar organisaties toe. Communicatie, daar ligt een grote opgave. Een aantal daarvan ziet u terug hierin. Soms is het klip en klaar, een verschuiving van activiteiten, denkt u maar aan jeugd. Sommige reguliere activiteiten kunnen gewoon niet, maar daarnaast is er behoefte aan alternatieve activiteiten voor jeugd. Het is niet dat we minder voor jeugd doen, het is meer een reguliere verschuiving. Een tweede algemene opmerking, die ik wil maken en ook belangrijk is: we moeten het wel relativeren. Het is niet zo, dat we hier de helft van het ambtelijk apparaat mee vrijspelen. Dit bestrijkt nog niet eens een procentje van onze werkzaamheden. Het is echt een hele kleine marge van alles wat wij doen. Je krijgt nog steeds je paspoort, je uitkering, je wordt nog steeds aan het werk geholpen, de wegen worden onderhouden, de brandweer rukt uit, weet ik veel wat. Het gros van onze reguliere activiteiten gaat gewoon door. Laten we ook niet denken van: zit er nou zoveel extra werk en moet er zoveel vrij gespeeld worden? Dat zou ik graag willen relativeren. Er is heel veel extra werk, denk ik. En ik denk dat u dat ook elke keer ziet. Tegelijkertijd beperken we het in die zin redelijk beperkt. We hopen dat slim te doen. De afweging daarvan staat gewoon in de brief, hoe we dat proberen af te wegen in die keuzes. Bijvoorbeeld zaken met een grote administratieve last en dergelijke. Ik zou mevrouw Van Olst, die ernaar vraagt, willen zeggen, dat in de brief vooral de afpellingen staan. De heer Jonker zegt: gaat het niet verschuiven, een soort boeggolf, die je later terug krijgt? Ook dat is wel een criterium. We proberen dingen vooral te schrappen, exact om het effect dat de heer Jonker voorziet voor te zijn. Dan hebben wij een rijtje van zaken, die spelen. Ik heb, los van de fracties, afhankelijk van waar die fractie in mijn schema zat, of die brief bij mij ook al bekend was, dus niet bij iedere fractie heb ik het even uitgebreid kunnen bespreken, maar ik heb ook gezegd: dit is niet in beton gegoten. Als u andere prioriteiten heeft en wensen heeft, dan gaan we daar direct in mee en dan gaan we direct kijken hoe we dat goed kunnen doen en hoe we dat vorm kunnen geven. Ik heb een aantal van uw opmerkingen gehoord en daar kan ik dan ook gelijk wat over zeggen. Laat ik beginnen met de kantoren, dat zou niet onze prioriteit zijn. Ik denk wel, wat de heer Ammerlaan zegt: het gaat een beetje verschuiven. Er wordt op dit moment heel veel in de woningbouw naar voren gehaald, met name Bleiswijk. Dat komt allemaal op diezelfde afdeling neer, het is ook een beetje autonoom wat daar gebeurt. Bij die kantoren kan ik u zeggen, in overleg met de wethouder, dat de motie weldegelijk in uitvoering is. Er is een bureau gevraagd de kantorenlocaties te inventariseren in beeld te brengen, welke (on)mogelijkheden er zijn voor transformatie. De verwachting is dat dit in mei opgeleverd wordt en dan kunnen we dat aan u aanbieden. Dus daar kan ik u hopelijk een beetje gerust stellen, dat bij de wethouder eigenlijk dezelfde gedachte als bij u leefde. Het volgende punt van mevrouw Van Olst, de klimaatadaptatie. Dat is een stukje precies lezen, dan hadden we dat duidelijker moeten opschrijven, zeg ik gelijk, maar er staat in die zin: er vloeien momenteel geen risico's voort uit het stoppen met het uitwerken van de motie kantoren ombouwen tot woningen en de fasering in de verkenning voor uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Dus we stoppen niet, we faseren hem alleen een beetje. Dat is nadrukkelijk overlegd met de wethouder duurzaamheid, die daar zeer fanatiek in is, zoals u weet. Hij zou zeker niet geaccepteerd hebben, dat we dat stoppen. Wat de fasering betekent, kunt u beter met de wethouder duurzaamheid bespreken, maar laat ik voorop stellen: dat gaat gewoon door. Het wordt alleen even wat meer gefaseerd. Volgens mij is dat niet een heel schokkende wijziging, maar als u daar meer over wilt weten, kunnen we dat altijd met de wethouder duurzaamheid bespreken. Maar het is niet stoppen. Dat staat er niet. Maar ik begrijp wel, dat zo'n dubbele zin misschien wat onduidelijk is. Dan is er een aantal kleinere puntjes, die genoemd zijn. Dat zit ook een beetje in de overweging, die mevrouw Van Olst heeft. De chillplekken staan er niet en lopen wel vertraging op, hoe zit dat? Deze brief gaat specifiek vanuit het personeelsdossier in uw richting. Er zijn een heleboel dossiers die door corona vertraging oplopen. Vandaag nog de jaarrekening van de veiligheidsregio gepresenteerd aan het dagelijks bestuur: investeringen die niet door kunnen gaan, materialen die niet geleverd worden enzovoorts. Daar hebben we allemaal mee te maken. Dat heeft niets te maken met de ambtelijke organisatie. Wij doen een heleboel zaken in overleg met onze inwoners. En heel veel overleg met onze inwoners is moeilijk vorm te geven in corona. Dat zou je theoretisch digitaal kunnen doen, maar niet iedereen is digitaal vaardig enzovoorts. Hoe het met die chillplekken loopt staat echt autonoom. U kunt te allen tijde de discussie voeren over tempo en niet tempo, maar de chillplekken vragen veel burgerparticipatie. Het is een niet door omwonenden gemakkelijk geaccepteerde verschijning. Daar zit echt een intensief traject aan, daar zou u de bewoners ook op kunnen aanspreken. Ik zou dat echt apart willen doen. Die chillplekken hebben voor het college ook gewoon prioriteit, maar

het moet wel kunnen. Staan er andere punten in de brief, ja, zoals ik al zei, die niet gerelateerd zijn aan personeel. Zijn er nog andere projecten overwogen? Ja, er is dus een heleboel overwogen, maar er zijn dingen in de overleggen die ik heb gevoerd met u terug gefloten. Eén van die zaken is de P&C cyclus. Daar was gewoon veel weerstand tegen, dus dan stellen we die prioriteit anders. Het is ook herbevestigd door het presidium. Wonen en kadernota zijn voor het presidium prioriteiten. In dat evenwicht denk ik dat we deze brief hebben geschreven. Ik hoop, dat ik mevrouw Van Olst en anderen enigszins gerust heb kunnen stellen op de ergste punten. Laten we vooral trots zijn op het feit dat onze ambtelijke organisatie een heleboel extra werk verzet en daar maar weinig regulier werk voor verplaatst. Dat is wat de organisatie zo onder druk zet, want dat doen ze onder moeilijke omstandigheden. Ik denk dat ik daar op dit moment heel trots op ben, op wat we op dit moment presteren. Dank u wel.

Tweede termijn

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik wil in ieder geval iedereen hartelijk danken voor alle input. Ik vind het toch wel mooi om te zien, dat het bij alle partijen min of meer leeft. Ik heb een aantal dingen opgeschreven, waarvan ik dacht: daar heeft u wel gelijk in. Bijvoorbeeld meneer Dieleman. Juist de toevallige ontmoetingen en de creativiteit, die missen we inderdaad door digitaal alles te doen. Dat snap ik ook echt wel, dat de mensen in het gemeentehuis dat natuurlijk ook missen. Bij deze wil ik zeker mijn waardering uitspreken voor de mensen in het gemeentehuis, die naast hun gewone taken dit er allemaal bij doen. Ik vond het wel een verhelderende uitleg van de burgemeester, dat het niet zozeer is omdat mensen uitvallen, maar dat het er echt aan ligt, dat er meer te doen is. Wat mij ook opviel, wat ik een goede verwoording vond van het probleem, waar ik dan tegenaan loop, is dat er structuur ontbreekt in de brief of in het proces. Nu heeft de burgemeester per fractie eigenlijk ingebracht: hier zit ik mee, wat vinden jullie? Het is eigenlijk niet gebundeld bij elkaar, dus die structuur missen we. Het is niet zo, dat wij alles moeten weten en over alles mee moeten praten, maar ik denk dat er meer gedragenheid is als van tevoren wordt gezegd: we hebben deze punten en deze keuze is gemaakt. Dan is het duidelijk wat de andere afwegingen waren, want dat weten we nu natuurlijk nog niet. Ik begrijp, dat het heel veel activiteiten zijn. De kantorenmotie gaat gelukkig toch door en de klimaatadaptatie wordt gefaseerd, die twee punten zijn helder uitgelegd, helemaal prima. Maar we weten dan nog steeds niet hoe die keuze is gemaakt. Misschien is dat toch iets wat voor de volgende keer zeker voor de lange termijn mee genomen moet worden in dit gebeuren. Maar voor de korte termijn moet het dan nu zo, maar voor de lange termijn, want wie weet hoe lang dit nog gaat duren en of er nog andere activiteiten afgezegd of verschoven moeten worden, dat het op die manier gedaan kan worden. Dank u wel.

De heer Van Doorn, L3B: Dank voor de toelichting en de geruststellende woorden, dat het primaire proces op volle toeren door draait. Uitstekend, daar zijn we blij mee. Het is er ook een mooi voorbeeld van dat dit hele document niet in beton is gegoten, met het voorbeeld dat de motie kantoren ombouwen gelukkig gewoon opgepakt is, daar zijn wij specifiek nog erg blij mee. Belangrijk vind ik wel nog om te melden, dat we inderdaad scherp moeten kijken naar wat voor proces brengen wij dit soort boodschappen in de toekomst, een volgende keer. Dat we dat steeds integraal beet pakken in plaats van de versnippering. Dat is wel een les, die we uit deze sessie kunnen leren, hoewel allemaal goed bedoeld en goed ingezet, dat gaat wel helpen om meer draagvlak te krijgen aan het begin al. Tot slot wil ik vanzelfsprekend mijn enorme waardering uitspreken voor de ambtelijke organisatie, die onder hoge druk uitstekende dienstverlening blijft leveren. Daar zijn wij absoluut super trots op. Daar wilde ik het bij laten.

De heer Vervaet, VVD: We gaan akkoord met de toelichting. Verder niets in te brengen. Dank u wel.

De heer Ammerlaan, CDA: Burgemeester, heel erg bedankt voor uw uitstekende uitleg. U gaf een duidelijk beeld. Een puntje, dat ik uit de opmerkingen opmaakte was inderdaad het proces. Dat kan wel beter, om het beter te duiden. Een ander puntje dat de burgemeester ook belangrijk vond, is te zeggen en horen: waar we nu over spreken is maar een heel klein gedeelte van alle werk dat gedaan wordt. Er wordt gewoon door de medewerkers heel hard gewerkt en dat verdient gewoon een pluim. Dat was het.

De heer Dieleman, CU: De toelichting van de burgemeester is ook wat ons betreft helder, dus daar kunnen we goed mee uit de voeten. Ik heb nog even gekeken. Vorig jaar noemden we dat een routekaart, waarin we toen met elkaar afspraken hebben gemaakt over wat we wel en wat we niet gingen doen. Nu weet ik inmiddels uit het landelijke, dat corona routekaarten er zijn om daarna je voeten mee te vegen en om het er niet al te vaak echt bij te pakken. Maar ik zou me toch kunnen voorstellen, dat zo'n gestructureerd instrument heel prettig zou zijn om te hebben, om met de agendacommissie of in deze commissie regelmatig het gesprek te voeren over wat er nou niet lukt en wat er nou wel lukt. Dus als we het op die manier iets meer zouden kunnen structureren, dan kunnen we kijken of dat instrument erbij kan helpen, dan zou onze fractie daar enorm mee geholpen zijn. Die zou ik nog als suggestie aan de burgemeester mee willen geven. Dank u wel.

De heer Jonker, D66: Ik wil de burgemeester bedanken voor zijn heldere toelichting. Voor dit moment zijn we daar tevreden mee. Daar wil ik het bij laten.

De heer Duk, GL: Dank aan de burgemeester voor de extra uitleg. De waardering voor ons ambtelijk apparaat is nog verder gegroeid. Het is verder fijn, dat de klimaatadaptatie niet gestopt wordt, enkel gefaseerd. Ondanks dat ben ik nog niet geheel op dat punt gerust gesteld. Ik zou de wethouder duurzaamheid dan ook willen vragen hierover de raad een aanvullende uitleg te geven. Dit kan wat mij betreft per brief of mondeling in de commissie. Dank u wel.

De heer Azzouzi, PvdA: De antwoorden van de burgemeester waren helder. Ik mis nog antwoord op mijn twee vragen. Het ging over het incidenteel budget van € 1,4 mln die bij de begroting 2021 toegekend is. Was dat makkelijk uit te voeren? Of was het lastig omdat het incidenteel is? We waren voor een structureel budget, maar ik kan me voorstellen dat als je het incidenteel hebt, dat je moeilijk mensen kan vinden, die 1 jaar een contract hebben of extra inhuur die duur is. Kan de portefeuillehouder hier iets over zeggen? Daarnaast ook het verhaal van: als het echt corona is, dan hebben wij budget toegekend. Dat zit ook in die reserve. Ik maak me in die zin ook zorgen om de organisatie. Het is makkelijk te zeggen: dit gaan we toch doen, die motie gaan we uitvoeren. Maar als je echt kijkt naar de ambtenaren, zij ervaren die werkdruk. Het vergt ook management ingrepen om extra bezetting te kunnen regelen en we hebben daar budget voor. Graag een uitleg van de portefeuillehouder.

Burgemeester Van de Stadt: Laat ik met de heer Azzouzi beginnen. Zijn vragen gaan meer over het algemene personeelsbeleid dan over het personeel. Nee, ik heb bij de begrotingsbehandeling gezegd: met incidenteel budget kan je niet structureel personeel werven. Terecht, zegt de heer Azzouzi ook. Er zijn natuurlijk ook gewoon budgetten voor inhuur, er is ook vacatureruimte, er is een heel regulier personeelsbeleid. In de brief staat niet voor niets: het is al druk bij ons. Dat is de basis waarmee we begonnen. Het is niet zo, dat we ergens een soort van reserve hadden, die we in konden zetten. En er kwamen extra taken, dus dat loopt direct op elkaar over. Daarom ben ik blij, dat we het zo redden. Theoretisch: we hadden uit het coronabudget extra personeel kunnen werven, maar ook daarvoor geldt: dit zijn veel taken, die je echt binnen je reguliere apparaat moet doen, waar je niet zomaar iemand voor kan inhuren. Maar inderdaad, de motie 'ombouwen kantoren' is mooi uitgevoerd door een kantoor, een bureau. Even theoretisch, ik ken het dossier niet, dan zouden we dat de wethouder moeten vragen, zouden we het misschien anders zelf hebben uitgevoerd. Dat soort overwegingen worden elke dag in huis gemaakt binnen de door u gestelde kaders van budget, maar u kunt erop vertrouwen, dat wij proberen er creatief mee om te gaan om het maximale eruit te halen. Dan denk ik dat er één algemene opmerking blijft liggen van de lede van de commissie: hoe pak je zo'n proces aan? Laat ik voorop stellen: het is een beetje een catch-22. Als wij enerzijds ergens wat gaan weghalen en het vervolgens gaan stoppen in een heel programma optuigen, dan kom ik niet helemaal uit. Mijn inschatting hiervan was vooral: dit is echt klein. Dus het is echt in de uitvoering zoveel mogelijk, politieke keuzes hebben we zoveel mogelijk vermeden, denk maar aan P&C cyclus, denk ook aan de chillplekken, dat soort dingen proberen we echt overeind te houden. Bij de kantoren, dat was echt een politieke prioriteit, waar u wel in eerste instantie aan gedacht heeft. Er zijn ook wel afwegingen gemaakt natuurlijk. De insteek was dan ook: laten we het niet groter maken dan het is. Laagdrempelig proberen te doen met zo min mogelijk weer iets optuigen, dit uitvoeren. Dus gewoon in de organisatie: wat kan naar jullie inschatting nu even geschrapt worden of een jaartje overgeslagen zonder schade? Die hebben we gewoon geturfd. Dus mevrouw Van Olst, uw opmerking daarover: er is niet zo heel veel overwogen daarin. Het is meer van: als we de update van onze algemene lokale verordening een keertje zouden niet doen, wat we jaarlijks doen, dan sterft er niemand, dan hebben we een keertje een jaartje overgeslagen daarin. Dat speelt niet nu, dat speelt pas volgend jaar weer, dan is er hopelijk weer een (...), dus die staat niet op de lijst. Maar u moet aan dat soort afwegingen denken. Overwegen: wat speelt nu, wat speelt de komende maanden? Zonder een boeg golf te veroorzaken. Zo hebben we geprobeerd het praktisch vorm te geven. Meneer Dieleman, ik hoop dat een routekaart gewoon niet nodig is, dat het even hierbij blijft, dat we goed in staat zijn dit te doen en dat de andere processen gewoon regulier bij u komen via de P&C cyclus, waarin het werkprogramma, dat u ons opdraagt, wordt vast gelegd en dat we daar goed uitkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Een redelijke geruststelling, dat er geen slachtoffers vallen als de APV een keer uitgesteld wordt. Dat doet mij deugd. Dank u wel.

5.b Gemeentelijke ombudsman

De heer Weerheijm, D66: Ik zal even een korte introductie geven op het bespreekpunt, dat voor ligt. U heeft het allen natuurlijk ook gelezen. Afgelopen 27 januari hebben wij in een beeldvormende avond kennis mogen maken met zowel de nationale ombudsman, die op dit moment het ombudsmanwerk doet voor Lansingerland, en de gemeentelijke ombudsman van Rotterdam. Tijdens die beeldvormende avond

bleek dat een gemeentelijke ombudsman over het algemeen wat dichterbij inwoners kan staan, bijvoorbeeld d.m.v. spreekuren in de gemeente, en ook dat informatielijntjes wat korter zijn, zowel richting de raad als richting het college, door bijvoorbeeld jaarlijkse rapportages die gemaakt worden over binnengekomen klachten. Naar aanleiding van deze beeldvormende avond vroeg de fractie van D66 zich eigenlijk af hoe de andere fracties aankijken tegen de toekomst van het ombudswerk in Lansingerland. Daarover hoor ik heel graag de andere fracties. Dank u wel.

De heer Philippens, L3B: Dank aan de heer Weerheijm voor het agenderen van dit besprekingspunt. We hebben een mooie beeldvorming gehad en we gaan nu richting oordeelsvorming. Complimenten om het zo op te pakken en ik deel graag hoe wij hier als partij in staan. Op hoofdlijnen hebben wij de voorkeur voor de huidige procedure van klachten die we hebben binnen de gemeente Lansingerland. Dus dat wij gebruik maken van de dienst van de nationale ombudsman en daarmee ook de nationale kinderombudsman. Daar hebben we een aantal argumenten voor. Dienstverlening is voor onze partij waanzinnig belangrijk, voor veel partijen maar wij spenderen er extra geld aan. Als (...) voor die dienstverlening is een goede klachtenprocedure. Wij vinden het belangrijk, dat in die procedure ook vooral de gemeente dicht bij de inwoners staat. De gemeente, die in goede maar ook slechte tijden als het minder gaat dicht bij de inwoners staat. Het is volgens ons dan ook primair aan de gemeente om die klacht te ontvangen en die op te lossen en om er ook van te leren. Zodoende ook om het vertrouwen van de inwoner op de korte en lange termijn te waarborgen. In die zin is dat in dezelfde lijn als van de heer Reinier van Zutphen, de nationale ombudsman. Hij geeft aan: de gemeente in eerste lijn en de nationale ombudsman in tweede lijn. Als ik dat dan vergelijk met de gemeentelijke ombudsman, dan is het fijn om dat verhaal te horen. Grosso modo hoor ik dan dat die dezelfde taken uitvoert als de nationale ombudsman. Daarmee ben ik even aan het zoeken naar de meerwaarde. Het enige voordeel, dat ik zie, dat de heer Weerheijm ook gaf, is dat een gemeentelijke ombudsman misschien wat dichterbij de inwoners staat. Dat klinkt in eerste instantie mooi, maar als je daar dieper op ingaat, kan het er ook toe leiden dat de drempel lager is en dat inwoners eerder naar die ombudsman stappen. Dat kan er ook voor zorgen, dat die ombudsman tussen de gemeente en de inwoner komt te staan. Dat de inwoner eerder naar de gemeentelijke ombudsman stapt, waar hij voorheen de klacht indiende bij de gemeente. Dat vinden wij onwenselijk. Wat ik aangaf: de gemeente in eerste lijn om er wat van te leren. We vinden het dan niet nodig om een extra persoon (...) gemeente aan inwoners te plaatsen. Volgens mij is het ook niet nodig. We werden toegelicht, onze huidige klachtenprocedures: 98% wordt ondervangen in informele klachtenprocedures. Er blijft dan 2% over voor de formele klachtenprocedure. Dan hebben we de nationale ombudsman als achtervang, maar ook als escalatielijlijn. Dus als een inwoner echt de gemeente niet meer vertrouwt, dan ga je naar de nationale ombudsman. Dat is negen keer gebeurd, heb ik begrepen, waarvan vijf keer een doorverwijzing. In het kader van die samenwerking, die korte lijntjes naar ons als gemeente, daarbij vond ik het heel mooi om te zien hoe de ambtenaren van de gemeente, hoe goed die samenwerking leek te zijn met de nationale ombudsman. Grosso modo vinden wij het belangrijk, dat de gemeente in goede en slechte tijden dichtbij haar inwoners staat. Wij denken dat de nationale ombudsman daar beter bij past. Als laatste ook nog even onze eigen rol als volksvertegenwoordiger, dat zal u herkennen: als lokale partij worden wij vaak benaderd. Dat is breder dan alleen een klachtenprocedure, maar ook door onze rol zorgen we ervoor dat de gemeente zo dicht mogelijk bij de inwoners blijft staan. Met een goede klachtenprocedure van de gemeente, een nationale ombudsman en ons als volksvertegenwoordiging hebben we een mooie driehoek om dit maximaal goed op te vangen. Daar wil ik het bij laten.

De heer Vervaeke, VVD: Wij sluiten ons toch wel aan bij wat de heer Philippens net zei. Wij zien ook niet echt een toegevoegde waarde van een aparte gemeentelijke ombudsman. We zijn er toch ook wel van overtuigd, dat de klachten en alle zaken die (...) toch wel goed en snel worden opgepakt. Voor die paar die niet goed gaan, dan kunnen ze naar een nationale ombudsman. Daar hebben we niet veel extra aan toe te voegen. Misschien nog de vraag aan D66 wat ze denken meer te bereiken hiermee? Omdat het maar om een klein aantal specifieke gevallen gaat, die net even buiten de boot vallen? Dat is het, bedankt.

De heer Ruitenbergh, CDA: Allereerst dank aan de fractie van D66 voor het agenderen van dit voorstel en het eerder organiseren van de beeldvormende avond. Ik moet zeggen, dat wij veel geleerd hebben tijdens die beeldvormende avond, maar dat we het ook een wat wonderlijke avond vonden, omdat we toch een beetje het gevoel hadden, dat we in een soort verkooppitch van verschillende ombudsmannen terecht waren gekomen. Althans, zo kwam het bij ons een beetje over. Maar het komt niet daardoor, dat wij wat twijfelen bij de meerwaarde van een gemeentelijke ombudsman. Eigenlijk zou je moeten zeggen, en ik denk dat ook de heer Philippens dat al wat zei: een ombudsman zou niet nodig moeten zijn op het moment dat de gemeentelijke organisatie, het college en ook wij als raadsleden allemaal onze taak goed opvatten. Het is eigenlijk een soort extra, die je eraan toevoegt voor als het niet goed gaat. Maar wij zien ook niet direct, en ik moet zeggen dat het op een aanname gebaseerd is, ik heb daar geen

wetenschappelijk onderzoek naar gedaan, dat het bij de gemeenten die wel gebruik maken van de Rotterdamse ombudsman, dat daar de tevredenheid of de klachten significant veel minder zijn dan bij ons, die gebruik maken van de nationale ombudsman. Maar wellicht heeft de heer Weerheijm daar wel onderzoek naar gedaan, bijvoorbeeld via waarstaatjegemeente.nl. We moeten ook keuzes maken in deze tijden. We weten allemaal sinds de beeldvorming van anderhalve week geleden, dat we voor een hele grote taakstellende bezuiniging staan. Dat vraagt ook aan ons als raadsleden, dat we keuzes maken van wat we prioriteit willen geven. Op het moment dat je als gemeente nu overstapt van de nationale ombudsman naar een gemeentelijke ombudsman, dat vraagt in ieder geval inzet. Het zal waarschijnlijk ook energie vragen van de organisatie en dat kost dus ook middelen, die we op dit moment wellicht ook in andere zaken moeten steken. Vandaar dat wij als CDA zeggen: dit heeft op dit moment niet onze prioriteit om in te zetten als actie. Dank u wel.

Mevrouw Van Heusen, WIJ: De fractie van D66 wil graag van de andere fracties horen hoe zij aankijken tegen de toekomst van het ombudsmanwerk in Lansingerland. We willen D66 bedanken voor het organiseren van de beeldvorming en voor het agenderen van dit besprekstuk. Het was zeer verhelderend, de beeldvorming. Tijdens die beeldvorming is het ons duidelijk geworden, dat de huidige inrichting van de ombudsmanfunctie in Lansingerland met een eigen klachtencoördinator N. en de nationale ombudsman als sparing partner en als tweede lijn prima werkt. Ongetwijfeld zal ook aansluiting bij de gemeentelijke ombudsman, mevrouw Zwaneveld en haar team, ervoor zorgen dat de ombudsmanfunctie goed zal worden uitgevoerd. De fractie van WIJ ziet echter geen aanleiding om ons nu aan te sluiten bij de gemeentelijke ombudsman. Immers: welk probleem lossen we daarmee op? Wij zien geen probleem. Wij zien zelfs als voordeel bij de huidige manier van werken, dat als de klacht via de eigen klachtencoördinator wordt verwerkt, we direct inzicht krijgen in de kwaliteit van de dienstverlening van de ambtenaren. Zo kan waar nodig snel en direct worden bijgestuurd. Dus wat WIJ betreft: laten we het houden zoals het nu is. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Wij hinkten nog een beetje op twee benen, toen we dit in onze fractie bespraken. Ik ben blij, dat ik nog geen standpunt in hoeft te nemen vanavond, dat ik gewoon even mag delen hoe het gesprek in onze fractie ging. Enerzijds kunnen we ons wel iets voorstellen bij de pluspunten, die D66 schetste in het besprekspunt. Het is inderdaad best lekker als je een ombudsman hebt, die wat herkenbaarder is en die dus ook wat makkelijker te vinden is voor inwoners. Tegelijkertijd herkennen wij ons ook heel erg in wat er door een aantal andere fracties al eerder naar voren is gebracht: dat je weliswaar een ombudsman moet hebben, omdat de gemeentewet bepaalt dat we een ombudsman moeten hebben als gemeente, maar dat je tegelijkertijd ook wil voorkomen, dat de ombudsman al te vaak moet worden ingezet. In the end ben je vooral als gemeente aan zet om dingen goed op te lossen. Daarom vonden we ook de bijdrage van onze gemeentelijke klachtenfunctionaris tijdens de beeldvormende avond, waaraan eerder werd gerefereerd, dan ook positief. We hadden zoiets van: we hebben het eigenlijk best goed geregeld. We zouden het jammer vinden, dat als we zouden overstappen naar de gemeentelijke ombudsman, dat we daarmee die klachtenfunctionaris die we hebben en die best goed werk doet, dat we die kwijt zouden raken, want we vinden het ook heel waardevol als we in de organisatie klachten worden opgepakt en dat ook iemand in de organisatie zit, die laat weten dat er iets is waar je aandacht voor moet hebben. Ook als je de gemeentelijke ombudsman hebt, dan zal het altijd nog een beetje op afstand staan. Een beetje afstand tussen de ombudsman en de gemeente is ook niet zo verkeerd. Want als je bij de nationale ombudsman terecht komt, dan heb je echt wel wat gedoe met de gemeente en is het ook een last resort. In die zin vinden we het ook niet zo gek om daar de nationale ombudsman voor te gebruiken, want een gemeentelijke ombudsman zit misschien wel iets te dicht op de gemeentelijke organisatie in plaats van dat die afstand er blijft, die voor een ombudsman er gezond is om heel objectief en kritisch naar een gemeentelijke organisatie te kunnen kijken op het moment dat het echt nodig is. De nationale ombudsman heeft daar natuurlijk gewoon uitstekende middelen voor. Tegelijkertijd de voordelen van een ombudsman, die wat zichtbaarder is, een kinderombudsman en dat soort zaken, daar voelen we ook wel iets voor. Maar zo alles afwegende en ook met dank aan de andere fracties, die er al wat woorden aan gewijd hebben, denk ik dat mijn fractie zich aan zal sluiten bij de fracties die eerder gesproken hebben, die op dit moment niet zoveel voelen voor het aanpassen van de procedure zoals we die nu hebben. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Een overheid, die haar burgers serieus neemt, geeft de optie aan burgers om door een onafhankelijke en onpartijdige instantie klachten te laten behandelen. De ombudsman is zo'n instantie. Het is wenselijk om deze ombudsman zo dicht mogelijk bij de burger te hebben staan. Aansluiten bij de Rotterdamse ombudsman ligt dus voor de hand. Als jonge gemeente is het extra fijn, dat daar ook een kinderombudsman bij hoort. Zoals gezegd, staat een ombudsman dicht bij de burger. Zeker als we daar net bij aangesloten zijn, is bekendheid hieraan geven van belang. Alle opties om de drempel zo laag mogelijk te krijgen, moeten dus overwogen worden als het aan GL ligt. Uiteraard is het positief als er weinig klachten zijn en is het het beste als de gemeente klachten zelf oplost, maar elke burger die tegen

een probleem aanloopt, moet zo laagdrempelig mogelijk gebruik kunnen maken van de ombudsman. Daarmee is het dus handig om die zo dicht mogelijk bij de burger te hebben staan. Verder is het ook wenselijk om de ombudsman dicht bij de gemeente te laten staan. Een gemeentelijke ombudsman zal de situatie in die gemeente beter kennen en zal ook beter de trends kunnen rapporteren, waardoor de gemeente hier beter kan leren. Ik vind het een erg prettig voorstel van de fractie van D66 en bedank ze voor het agenderen hiervan.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik zal het woord voeren op dit punt. Ook vanuit onze fractie dank aan de fractie van D66 voor het organiseren van die avond met de gemeentelijke ombudsman en ook de landelijke ombudsman. Dat was een heel duidelijke avond. Een mooie beeldvorming dus. De meerwaarde van de nationale ombudsman werd ons op die avond heel duidelijk. Die heeft een mooi omlinjnde onderzoeksrol, waar wij als gemeente, net als veel andere gemeenten, ook ons voordeel mee kunnen doen. Wij zien dat ook wel aanvullend op wat de rekenkamer doet, dus het versterkt in die zin ook andere onderzoeksinformatie, die we als raad aangereikt krijgen. Net als de heer Philippens zien wij wel, dat de gemeente juist heel dicht bij de inwoners moet staan, een zorgende gemeente moet zijn, die de helpende hand biedt. Wie zou dat beter moeten kunnen dan de gemeente zelf? Dat is in onze ogen de aangewezen partij om dat zo goed mogelijk te doen en daar door de jaren heen steeds beter in te worden. Er is nu een heel duidelijke structuur ingericht, waarbij de inwoners weldegelijk met hun klachten over bijvoorbeeld ervaren drempels, die ze bij de gemeente tegen komen, bij de klachtencoördinator terecht kunnen. Die dame heeft haar rol ook heel duidelijk toegelicht en die leek ook heel goed voor die taak geschikt te zijn en dat ook heel serieus op te pakken. Dus wij zien, als dat nodig mocht zijn, liever wat meer middelen weggezet om die rol nog te versterken, maar dat niet uitsmeren richting een gemeentelijke ombudsman. Het woord kinderombudsman wordt ook genoemd in het stuk van D66. Daarbij heeft mijn fractie nog wel even gedacht: zit daar een meerwaarde, missen we daar iets? Maar ook daarbij vinden we: wat voor volwassenen geldt, moet ook voor kinderen gelden. De vangnetten moeten er zijn bij de gemeente zelf of de partners van de gemeente voor jeugd, zoals jeugd- en jongerenwerk, CJG, JGZ-partners, de sportclubs. Dus als het nodig is, liever daar versterking aanbrengen. Samenvattend: we zien geen meerwaarde van een gemeentelijke ombudsman, om ons daarbij aan te sluiten. Dank u.

De voorzitter: Ik kijk naar de heer Weerheijm. Hij heeft geen korte reactie van het college gevraagd. Hij wilde het net ophalen bij de verschillende fracties. Ik vraag even aan u of u een korte reactie van het college wenst.

Tweede termijn

De heer Weerheijm: Ik denk niet dat dat perse nodig is. Ik zou wel nog graag in willen gaan op de punten van de andere fracties natuurlijk. Bedankt voor alle reacties en voor het gesprek hier in de commissie. Ik hoor een aantal vragen en een aantal punten, die naar voren wordt gebracht. Ik wil een aantal dingen ook nog wat duidelijker toelichten. Ik hoorde van veel: de gemeente hoort toch aan zet te blijven. Dat is ook als je de keuze maakt om met de Rotterdamse ombudsman te gaan samenwerken, dan blijft de gemeente primair aan zet. De klacht komt als eerste gewoon nog bij de gemeente binnen. Alleen, als de inwoner er niet uitkomt met de gemeente, dan is het niet de nationale ombudsman waar naartoe wordt gegaan, maar dan juist naar de gemeentelijke ombudsman. Het verschil is dan natuurlijk, u heeft misschien ook weleens op de website van de nationale ombudsman gekeken, het verschil tussen daar online een klacht indienen of ergens naar binnen lopen, waar iemand zit, van de gemeentelijke ombudsman om daar een verhaal te kunnen doen. Of een gemeentelijke ombudsman, die gewoon bereikbaar is, ook als daar een vraag komt, die eigenlijk eerst voor de gemeente bestemd is. Die de begeleiding ook makkelijker kan doen richting de gemeente, omdat het gewoon over één op één contact gaat in plaats van via een website met DigID en al dat soort zaken. Daarnaast gaat het de fractie van D66 ook om de lokale feeling. Er zijn heel veel opgaven, die tegenwoordig regionaal worden opgepakt. De gemeentelijke ombudsman van Rotterdam is ook aangesloten bij een aantal gemeenschappelijke regelingen, waar we onderdeel van uitmaken. We weten allemaal, dat die gemeenschappelijke regelingen steeds meer invloed krijgen in het dagelijks bestuur van onze gemeente en dat inwoners daar steeds vaker tegen problemen aanlopen met de organisatie. Dat dan de ombudsfunctie op hetzelfde niveau zit, als het nou om de gemeente gaat of de veiligheidsregio of de MRDH, dat dat allemaal bij dezelfde persoon terecht komt, is in de visie van D66 een groot voordeel, wat het contact makkelijker maakt. Maar we zijn het met de andere fracties eens, dat de leidende rol natuurlijk nog steeds bij de gemeente ligt, ook aansluiting bij de gemeentelijke ombudsman zou dat niet veranderen. Ik hoop dat ik zo een beetje de verschillende vragen van de fracties heb kunnen beantwoorden, maar ik zie nog een interruptie. De heer Philippens: Even een verhelderende vraag aan de heer Weerheijm. Die laagdrempeligheid, het binnen stappen. Ik had het over die 9 momenten waarop de nationale ombudsman is benaderd. Is het waardevol om dat voor die 9 te doen? Of misschien heeft de heer

Weerheijm het idee, dat we nu ombudsklachten missen en die we dan wel met zo'n gemeentelijke ombudsman ondervangen? De heer Weerheijm: De laatste zin viel een klein beetje weg, maar ik ga proberen te interpreteren wat er gevraagd werd. Inderdaad, die 9 momenten worden genoemd. Is het dan nodig om een eigen ombudsman voor die 9 momenten te hebben? Het is een beetje lastig om hier count effect hier tegenaan te kijken. Het is natuurlijk ook te verwachten, dat als de drempel laag is mensen eerder het juiste loket zullen vinden bij een ombudsman als ze al langer tegen problemen aanlopen. Ik hoop natuurlijk van harte ook bij aansluiting bij een gemeentelijke ombudsman, dat het aantal zo laag blijft als dat het nu is, maar dat kunnen we van te voren niet weten. Ik weet niet wat uw tweede vraag was, want toen viel de verbinding even weg. De heer Philippens: Volgens mij heeft de heer Weerheijm die al beantwoord. Of hij verwacht dat er meer klachten gaan komen, maar dat heeft hij beantwoord. Dank u wel.

De heer Vervaet, VVD: Bedankt voor de toelichting. Het was duidelijk.

De heer Dieleman, CU: Wel de complimenten voor D66 en het enthousiasme waarmee ze hun voorstel deden. Dat vind ik heel tof, dat fracties initiatief nemen om hun plannen naar voren te brengen en daar met de commissie over te debatteren. Dus complimenten aan de fractie van D66 hiervoor.

De heer Duk, GL: Ook van ons uiteraard de complimenten. Voor de rest geen aanvulling.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik heb geen aanvullingen, maar ook van onze kant nogmaals dank aan D66.

De voorzitter: Prima. Dan is dit onderwerp afgerond.

5.c Faciliteren ondernemers na versoepeling corona maatregelen

De heer Van Santen, VVD: Mooi, dat er op zo'n avond heel veel bespreekpunten worden ingebracht door ons als raad. Zoals ik er nu inziet, is dit een record: 4 punten. Met het oog op de naderbij komende versoepelingen hebben wij dit bespreekpunt ingebracht een tijdje geleden. In de bespreking worden ook enkele voorbeelden genoemd van ondersteunende maatregelen, met input ook van het CDA en L3B, met als doel dat er een plan van aanpak komt. Wij zijn op onze wenken bediend, want inmiddels ligt er een dergelijk plan en is het ook bijgesloten bij de agenda. Het heeft de naam herstelplan gekregen. Ik ben benieuwd waarom dat 1 minuut voor 12 is toegevoegd aan de agenda, dat hoor ik graag van de portefeuillehouder. Wat mij betreft volstaat met uw goedvinden, dat we dat plan dan bespreken, omdat dat toch voor een deel overeenkomt met het bespreekpunt. Het bespreekpunt riep juist op tot een plan en dat is er nu. Als u het goed vindt, ga ik dat plan bespreken. De voorzitter: Dat lijkt me handig, omdat dat een reactie van het college is op wat u heeft ingebracht, dus het lijkt me handig dat u dat in de bespreking mee neemt. De heer Van Santen: Uit de online sessie, die wij als VVD hebben gehouden met de lokale ondernemers, vorig jaar en ook dit jaar, hebben we veel signalen ontvangen. Ik ben ook zeer content dat ik veel van deze signalen terug zie in het herstelplan. Veel ondernemers en winkeliers zijn door de huidige crisis in meerdere mate getroffen. Vanuit de VVD hebben wij voor ogen dat op het moment dat het weer mogelijk is, dat er dan een vliegende start wordt gemaakt en wij onze lokale ondernemers zoveel mogelijk steunen, zodat zij sterk uit deze crisis kunnen komen. Als ik dan naar dat plan kijk, dan zie ik enerzijds dat er maatregelen zijn, waarbij financiële ondersteuning gegeven wordt, zoals het kwijtschelden van precariorechten of het niet vragen van kosten voor een vergunning voor een evenement of het niet betalen van lidmaatschapskosten van winkeliers aan hun ondernemers- of winkeliersvereniging. Anderzijds zien we ook maatregelen, die de gemeente niet direct geld kosten, maar de ondernemers en de winkeliers faciliteren, zoals het toestaan aan de horeca van grotere terrassen, die we al eerder hebben gezien vorig jaar. En hopelijk dat die op 21 april open gaan, is het laatste nieuws. En bijvoorbeeld het lokaal inkopen van het kerstpakket voor de medewerkers van de gemeente en het uitstellen van het betalen van lokale belastingen. Dit alles heeft natuurlijk ook een prijskaartje en dat begrijpen wij als VVD als geen ander. Ik wil ook onderstrepen, dat dit tijdelijke maatregelen zijn. Gelukkig hebben wij geld gereserveerd via de royale reserve voor coronamaatregelen, het coronafonds genoemd, het is vanavond al eerder aan de orde geweest. Ik heb nog wel een vraag voor die ondernemers, die geen gebruik kunnen maken van de vangnetten, die er nu zijn, met name landelijk, maar toch door corona worden geraakt. Kunnen we voor hen nog iets betekenen in dit kader? Dat is de vraag aan de portefeuillehouder. Tot slot: u begrijpt, dat wij dankbaar en trots zijn, dat dit herstelplan voor de lokale ondernemers er ligt en we wensen het college heel veel succes met de uitvoering. Dank u wel.

Mevrouw Gielis, L3B: Het was even spannend. De voorzitter: Het was zeker spannend. U was even uitgevallen, maar ik kreeg zojuist het goede bericht, dat u weer helemaal in ons midden bent. Dat is maar goed ook. Mevrouw Gielis: Ik ben tijdig en goed in jullie en in ons midden. Het is een zeer actueel onderwerp. Het gaat over het versoepelen van coronamaatregelen en laten we hopen, dat die 21 april al

deels kunnen ingaan. De heer Van Santen heeft al een hoop verteld. Het is fijn, dat het college de noodzaak onderkent. Toevallig heeft het college, nou ja toevallig, een herstelplan toegestuurd met als titel 'samen de schouders eronder zetten'. Een titel die wat L3B betreft op alle onderwerpen van toepassing is. Samen de schouders eronder zetten. De timing voor de verzending van het herstelplan was misschien wel wat laat of misschien juist goed getimed, dat wil ik in het midden laten, maar de titel is perfect: samen de schouders eronder zetten. VVD, CDA en L3B hebben dit niet voor niets samen op de agenda gezet. Wij kunnen niet anders dan het aangeboden herstelplan van het college ondersteunen, want voor zover we kunnen zien, het was kort dag, is er goed geluisterd naar onze wensen. L3B heeft bij herhaling gevraagd om deze communicatie ter bevordering van lokale inkoop. Wij hebben gepleit voor het ontzien van kosten voor een aanvraag van evenementenvergunningen. Wij pleiten al jaren voor een hogere bijdrage aan ondernemersverenigingen voor Sinterklaasintochten of Oranjefeesten. En L3B heeft fors ingezet om een bijdrage voor inwoners en ondernemers te steunen in coronatijd. En L3B was meermaals touwtrekker, samen met de VVD, voor verruiming van terrassen in coronatijd. Bovenal is L3B voorstander van het verminderen van bureaucratische regelingen. Dat laatste geldt wat ons betreft ook voor alle dossiers: het verminderen van bureaucratische regelingen. We zijn heel erg benieuwd naar de creatieve aanvullingen van andere fracties op het voorstel dat VVD, CDA en wij vandaag als bespreekpunt hebben neergelegd. Dan terug naar de titel: laten we er in ieder geval samen de schouders onder zetten en ervoor zorgen dat we onze lokale ondernemers zoveel mogelijk kunnen en zullen steunen in deze zware coronatijden. Dank u wel.

De heer Ammerlaan, CDA: De stukken kwamen heel erg laat, moet ik zeggen. Een paar weken geleden hebben we zitten kijken: wat moeten we naar voren brengen? Met meneer Van Santen en L3B, maar ik ben even uw naam kwijt. We hebben zitten kauwen op de titel. Ja, en dan komt er ineens een mooie titel uit. Ik heb zondag na lopen denken, wat voor titel we nou moesten verzinnen en dan komt er een mooie titel uit. We komen met een bespreekstuk en op alles wat we gevraagd hebben, is een antwoord. Als het college altijd zo snel is, dan wordt het nog heel spannend, wat we allemaal te verduren krijgen. Maar dat terzijde. We hadden de belangrijkste vraag aan het college: wilt u ervoor zorgen, dat er een plan klaar is als er dadelijk weer wat versoepeld mag gaan worden? Wat versoepelt, zeg ik met name, want het is nog niet zo, dat vanaf 21 april alles los gaat. Maar er wordt over geld gesproken en dat is mooi. Ik vind het veel geld. Maar het is niet alleen geld. Het ligt met name bij waar wij al langer aan denken. Wij hebben contact met de winkeliersvereniging gehad: waarom kan de gemeente nou niets doen, er is toch een pot. Er zijn ondernemers die het moeilijk hebben. Op vele gebieden is het beleid dat er gedaan wordt wat er gedaan kan worden, maar er kan wel wat omheen gedaan worden. Om de samenleving weer een boost te geven, als er weer wat kan, dat geldt voor onze ondernemers, maar dat geldt natuurlijk ook voor onze inwoners, dat we weer die gezellige, gezonde en fijne bruisende kernen krijgen, waar iedereen het naar zijn zin heeft, want dat is toch belangrijk, dat er weer zuurstof in de samenleving komt. Dat is belangrijk. Daarom is op zich het idee dat we 2 jaar lang de contributie van de winkeliersverenigingen gaan financieren, dat vind ik een fors bedrag, maar het geeft de winkeliersverenigingen wel ruimte en stabiliteit en continuïteit. Ik ben jarenlang bestuurder geweest, jarenlang penningmeester geweest. Ja, als ondernemers het moeilijker hebben, dan is het ook weleens lastig om de contributie binnen te halen. Meneer de voorzitter, u lacht even, dat snap ik, dat geeft niet. Maar het geeft de verenigingen rust. Voor ondernemers die lid zijn van de winkeliersvereniging, niet alle ondernemers zijn lid van de winkeliersvereniging, maar dan zie je wat het waard is als ondernemer. Het is fijn, dat de gemeente de contributie op zich neemt, dat geeft rust en dat zorgt er ook voor dat er geen afmeldingen zijn en dat de boel het snelst weer door kan draaien. Als ik naar het plan kijk, dan geeft dat veel antwoord op onze vragen, op onze opmerkingen. Ik denk dat het meeste er wel in staat. De terrassen waren al toegezegd en die vinden we allemaal belangrijk. Maak het makkelijk voor ondernemers, dat ze kunnen ondernemen, dat het snel gaat met vergunning aanvragen, dat het niet teveel geld kost of geen geld kost. Allemaal goede dingen. Communicatie. Koop lokaal. Als ik dat beluister bij ondernemers, dan is dat bij veel inwoners wel doorgedrongen: koop lokaal. Ik hoor dat. Dus allemaal positief. Ik had één puntje. Dat moet de gemeente maar met (....) opnemen. Er staat: een event organiseren bij de heropening van horeca en winkels. Daar staat € 10.000 voor. Op het totaal van die € 565.000 kan ik zeggen dat die € 10.000 om een evenement te organiseren in drie kernen te weinig is. Je moet zuinig op je geld zijn. Er wordt gezegd: we hebben dat coronafond toch? Maar we hebben ook gezegd: het hoeft niet allemaal uitgegeven te worden. Het moet wel goed uitgegeven worden, want het blijft ons geld, van de samenleving. Maar die € 10.000, dat wil ik toch aan de wethouder mee geven: laten we daar nog even met de winkeliersvereniging over spreken, want € 3.500 per winkelcentrum, daar kan je niet zoveel voor doen. Dat zou iets meer mogen zijn en misschien ergens anders weer wat minder. Daar wil ik het even bij laten, dank u. De voorzitter: Mijn complimenten, meneer Ammerlaan, dat u maar 1 zondag nodig had om zo'n pakkende titel te bedenken. Echt klasse.

Mevrouw Van Heusen, WIJ: Direct al bij het lezen van het door de VVD, CDA en L3B ingebrachte bespreekpunt vonden wij het een sympathiek voorstel om aandacht te vragen voor ondernemers, zodat

ze direct kunnen profiteren van toekomstige versoepelingen van coronamaatregelen. We hadden wel een aantal vragen, zoals: is er capaciteit om zo'n plan te maken, is het qua wetgeving realiseerbaar en is het financieel haalbaar? Maar wat bleek? Er was een herstelplan in de maak met als titel: samen de schouders eronder zetten. Dat is vandaag naar ons toegestuurd. Dus we hebben het heel snel doorgenomen en overlegd onderling. We zijn in grote lijnen heel blij met dit plan, waarvoor dank aan de ambtenaren en college. We lezen dat er, om dit plan uit te voeren, wellicht weer een prioritering aangebracht moet worden in taken van de ambtelijke organisatie. Gezien het eerste bespreekpunt van deze avond was dit wel te verwachten. Toch vinden we het wel bijzonder, want er is al tijd gestoken in het opstellen van dit plan. Het uitvoeren daarvan kunnen we toch grotendeels wel overlaten aan de winkeliersvereniging, dachten wij, en dat de gemeente alleen faciliteert. Graag horen we van de wethouder hoe hij of zij dat ziet. Dan of het financieel haalbaar is. De geschatte kosten per onderdeel van het plan zijn duidelijk aangegeven en kunnen gedekt worden uit de coronareserve. Maar wat al gezegd is: het is wel heel veel geld. Het is fijn dat we nu meteen dit overzicht erbij hebben. Vooral die kosten van € 450.000 voor het betalen van de bijdrage aan winkeliers- en horecaverenigingen voor 2021 en 2022 springen er wel uit. Dat is wel heel veel geld. Wij vragen ons af hoeveel kosten deze verenigingen eigenlijk gemaakt hebben tijdens coronatijd. Immers, er waren geen braderieën, geen feesten en dergelijke. Dus wij vragen ons af of het dan niet aan deze verenigingen is om die bijdragen voor dit jaar en voor volgend jaar misschien geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden in plaats van het door de gemeente te laten betalen. Wij hebben dus geen inzicht in wat de uitgaven zijn van die verenigingen en ook niet wat hun reserve is. We willen graag van de wethouder weten hoe dat zit. In het plan wordt ook aangegeven, dat dit een generieke maatregel is en dat maatwerk beter op zijn plaats zou zijn, maar dat het dan nog meer zou gaan kosten. Nu zijn er ondernemers, die qua omzet nagenoeg niet te lijden hebben gehad onder de coronacrisis, sterker nog, supermarkten hebben landelijk een ruim 11% hogere omzet gegenereerd. Andere levensmiddelenwinkels en bloemenzaken zijn als essentiële winkels gewoon open gebleven. Graag zien wij, dat de gemeente deze ondernemers dan in ieder geval oproept om de bijdrage of misschien een gereduceerde bijdrage toch zelf te betalen. Wij zien graag hoe de wethouder dit ervaart. Waar we het wel over eens kunnen zijn, is dat inderdaad vooral de winkels die dicht zijn geweest financieel gecompenseerd moeten worden. Dan willen we nog een opmerking maken bij punt 13, het uitstel van betaling van lokale belastingen. Wij vragen ons af of het niet gewoon mogelijk is om naar evenredigheid van winkelsluiting om die gemeentelijke belasting gewoon kwijt te schelden. Wij willen graag van de wethouder horen of dit mogelijk is. Tot zover onze bijdrage in de eerste termijn. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Soms heb je van die bespreekpunten, die dan geagendeerd worden en dan lees je dat en dan denk je: ja, ik kan me niet voorstellen dat het college hier niet mee bezig is. Eigenlijk was dat mijn bijdrage voor vanavond, maar inmiddels bleek dat dat terecht was, want het college was hier inderdaad mee bezig. Er is een prima plan opgestuurd. Volgens mij heeft de burgemeester dat vaker aangekondigd in zijn corona updates, dat het college daarmee bezig was. Het ziet er wat ons betreft gewoon goed uit. Eigenlijk is mijn bijdrage heel kort. Een prima plan. Het enige wat we nog hadden: het is natuurlijk op ondernemers gericht, dat is hartstikke belangrijk en hartstikke goed om daarmee aan de slag te gaan. Tegelijkertijd vroegen we ons af of we dit soort herstelplannen ook gaan maken voor andere organisaties in Lansingerland die te lijden hebben onder de gevolgen van de coronacrisis. Ik weet dat het college met de buitensport bezig is geweest. De Kievit was weer open afgelopen weekend, allemaal hartstikke mooi. Maar wij dachten ook aan verenigingen, kerken, andere organisatie die de afgelopen tijd met de coronamaatregelen zijn geconfronteerd, of daar ook gekeken kan worden welke bijdrage daar aan geleverd kan worden vanuit de gemeente. Dank u wel.

De heer Weerheijm, D66: Ik had een beetje hetzelfde gevoel als de heer Dieleman bij het lezen van het bespreekpunt. Goede punten, allemaal ingebracht door de verschillende fracties die het geschreven hebben, waarvan ik dacht: ik neem aan dat de gemeente daar inderdaad mee bezig is. Wat blijkt inderdaad, zoals de heer Ammerlaan al zei: heel ons verlanglijstje wordt eigenlijk ingevuld. We herkennen in het plan dat door de gemeente is verstuurd ook een aantal punten waar we het zelf de afgelopen maanden ook al over hebben gehad in deze commissie of in de raad rondom de begroting. Een hoop goede punten om onze lokale ondernemers net even een boost te geven in deze toch voor veel mensen moeilijke tijden. Ook mijn inbreng daarbij kort. Goed plan en ga er vooral zo meer door.

De heer Duk, GL: Aangezien ik drie kwartier voor deze vergadering hoorde, dat ik de plaats van de heer Ruijtenberg mocht overnemen, heb ik niet het gehele stuk van het college kunnen doornemen. Zoals de heer Van Santen al zei: deze kwam ook wel erg op het laatste moment binnen. Daarom reageer ik enkel op het bespreekpunt van de VVD. Een prima voorstel van de VVD fractie om ondernemers te ondersteunen na de coronacrisis, maar GL zou willen voorstellen om dit niet enkel te beperken tot ondernemers, maar dit uit te breiden met maatschappelijke organisaties, verenigingen en kerken, zoals de heer Dieleman ook al zei. Ook zij hebben enorme klappen gehad. GL heeft wel een aandachtspunt. Door het voorstel zal er verlies van inkomsten voor de gemeente zijn. De VVD wil deze kosten opvangen

door de reserves te gebruiken, die hiervoor zijn. Wij zijn nog niet helemaal overtuigd, dat die hierdoor het effectiefst worden ingezet. Verder moet het niet zo zijn, dat door te ruimhartig om te gaan met bijvoorbeeld de terrassen de overlast daarvan te groot wordt. Welke grenzen wil de VVD daarom wel aanhouden? Uiteraard gaan we ervan uit, dat hier een goede lijn in gevonden zal worden. Het voorstel om de uitvoering van de plannen waar mogelijk bij de winkeliersvereniging te leggen en niet door het al overbelaste ambtenarenapparaat te laten uitvoeren, van de fractie van WIJ, vind ik een erg goede. Die verenigingen zijn daar zeer kundig in. Ook het voorstel om de belastingen voor winkels af te laten hangen van de hoeveelheid sluiting kan ik steunen. Al met al een zeer sympathiek voorstel. Dank u wel.

De heer Azzouzi, PvdA: We hebben het herstelplan ook later gezien. Wat betreft het besprekspunt: we hadden een aantal vragen daarover, maar die werden eigenlijk beantwoord in het herstelplan. Of de kosten structureel zijn of incidenteel. Er is een budget aangegeven. Een aantal punten, die het besprekstuk behandelt, dachten wij dat het vanzelfsprekend is dat de organisatie of het college ermee bezig is. We hadden wel de kanttekening, dat het allemaal tijd gaat kosten. In verbinding met het eerste agendapunt van deze vergadering, dat er ook aandacht besteed moet worden aan de druk op de ambtelijke organisatie voor het uitvoeren van dit plan. Het plan zelf ondersteunen wij. We willen wel van het college horen of van de wethouder, dat er ook een doorkijk is gegeven verder dan 2022 voor een aantal dingen. We sluiten ons ook aan bij het verhaal van de CU. Dat het eigenlijk integraler moet worden, ook voor andere organisaties, maar waarom ook niet voor inwoners of medewerkers van die winkels en van die organisaties. Is het college ook daar mee bezig? Dat waren eigenlijk de vragen vanuit onze kant. Maar een prima plan: uitvoeren en een doorkijk geven voor na 2022. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Arends: Goedenavond allemaal. Fijn dat we dit met elkaar bespreken en dat een aantal partijen dit als besprekstuk heeft geagendeerd. Het klopt dat het college al enige tijd bezig was met het opstellen en inrichten van een herstelplan. Ik zag dit besprekstuk en ik heb er alles aan gedaan, ook de medewerkers, om u te voorzien vandaag van het herstelplan, zoals het college dat voor ogen ziet, aan u aan te bieden, zodat u dat integraal kunt bespreken. Gisteren hebben wij als college daar een besluit over genomen. Ik ben dan ook heel erg blij, dat het gelukt is om u dit voor deze vergadering dan ook aan te kunnen bieden. Maar misschien was het mooier geweest om dat nog eerder te doen, maar in ieder geval mag u weten, dat wij ons uiterste best daarvoor hebben gedaan. Maar het liep dus parallel, het is geen antwoord op uw besprekstuk, maar als college waren wij hier al enig tijd mee bezig. Als u het goed vindt, ga ik de fracties na, want er zijn enkele vragen gesteld. Naast dat ik ook de waardering, die ik hoor, van alle partijen over het plan zal overbrengen aan de ambtenaren, die daar veel tijd en plezier aan hebben gehad om dit in samenspraak met de verenigingen, de ondernemersverenigingen en winkeliersverenigingen, op te zetten. De heer Van Santen vroeg: hier zijn allerlei maatregelen, maar stel nou dat er ondernemers zijn, die geen gebruik kunnen maken van een landelijke maatregel. Hoe gaat de gemeente daarmee om? Ja, u ziet in dit herstelplan, dat het eigenlijk een generiek plan is met een grote reikwijdte, waarin eigenlijk geen individuele staatssteun is, maar voor de brede groep van winkeliers, dan wel voor ondernemers als evenementen en dergelijke. De individuele aanpak, dan is het echt een steunmaatregel vanuit Den Haag. Wat wij wel kunnen doen, is ook het meedenken met de individuele ondernemer om te kijken wat er nog meer is. U weet inmiddels ook, dat we de TONK maatregel hebben. Dus als een individuele ondernemer zo hoog zit, dan is daar ook een andere voorziening voor, om daar gebruik van te maken. Maar in verband met staatssteun kiest het college er ook niet voor om individueel een financiële bijdrage aan één ondernemer te geven, want daar zijn nou juist de landelijke maatregelen, steunmaatregelen, voor in het leven geroepen. Ik vind het heel mooi, dat mevrouw Gielis zegt, om dat nog een keer te benadrukken: samen de schouders eronder zetten. Ja, het is een bewuste keuze om het zo te noemen. Want we kunnen met elkaar denken: de ondernemers doen veel, de overheid doet heel veel, maar eigenlijk gaat het in samenspraak. Hoe kunnen wij hier samen met ieder zijn eigen rol soms in financiële zin en soms in faciliterende zin, hoe kunnen we dat met elkaar doen op het moment dat de maatregelen versoepeld worden, dat wij als gemeente ook klaar staan voor die ondernemers om die verruiming en de ondersteuning mogelijk te maken. De heer Ammerlaan gaf ook nog aan: is € 10.000 dan niet te weinig als het gaat over een extra financiële bijdrage om een event te organiseren. Er zijn al horecaondernemers die vorig jaar al gedachten hadden om een event te organiseren en dit is gewoon een extra financiële bijdrage uit de gemeente aan hen. Maar zij kunnen zelf de organisatie inrichten en daarin willen ze zelf ook aan de lat staan. Maar het is meer een extra financiële impuls, zodat de gemeente laat zien er achter te staan en ook iets financieel wil bijdragen daartoe. Mevrouw Van Heusen vroeg zich af: aan de ene kant financieel en aan de andere kant faciliterend. Ja, we kiezen heel bewust voor een combinatie van beide. Daar waar ondernemers het allemaal zelf kunnen organiseren en kunnen ontwikkelen, zullen we vooral een faciliterende rol innemen. Dat ziet u ook bij de verschillende acties. Maar we willen ook een generieke financiële impuls geven, wat vooral de bruisendheid van de kernen en ook de evenementen, de simpelheid en niet de financiële last

daarvan, mogelijk maken. Vandaar dat het echt die combinatie is, waarin het samenwerken opgezet wordt, ook tussen die lokale bedrijven bij meerdere acties. Een hele goede vraag van mevrouw Van Heusen. Zij geeft aan: er toch ondernemers, winkeliers, die het gewoon hartstikke goed doen. We weten de voorbeelden, denk ik. Dan is het ook terecht, dat zij dan hun lidmaatschap blijven betalen. Dat vind ik ook een terechte vraag. Wij zullen daar uiteraard ook aandacht voor vragen, voor de ondernemers die dat gewoon kunnen doen, dat ze hun lidmaatschap gewoon blijven betalen aan hun eigen winkeliersvereniging. Dus dat lijkt mij een heel goede vraag, die zullen wij zeker meenemen. De vraag over actiepunt 13, uitstel van betalingen, de belastingen: kunnen die niet kwijt gescholden worden? Ik ben wel even benieuwd naar mevrouw Van Heusen of zij daar een dekking voor ogen heeft daarin. In ieder geval is dat niet de keus van het college op dit moment daarvoor, omdat je dan op het gebied van staatssteun gaat komen, omdat je dan een individuele onderneming steunt. Om volledig alles kwijt te schelden voor alle ondernemers, dat is echt een heel groot bedrag. Ik ben dan wel benieuwd hoe mevrouw Van Heusen dan de dekking voor zich ziet. Meerdere woordvoerders vroegen: kunnen we dit niet voorzien voor verenigingen of kerken of andere organisaties? De heer Dieleman begon daarover en ook de heer Duk en ook wel de heer Azzouzi, die dat nog noemde. Volgens mij is dat goed. Ik zal het ook overdragen aan mijn collega, mevrouw Van Tatenhove, die vooral daar gesprekken heeft. Volgens mij is er al een aantal maatregelen, die daarvoor in gang gezet zijn, maar ik zal haar die vraag stellen om daar naar te kijken. Ik hoor van meerderen van u, dat daar ruimte voor is om daar over na te denken. Mogelijk in de tweede termijn kunnen de andere fracties daar ook nog iets over zeggen. Dan de doorkijk naar 2022. Wat we nu gedaan hebben, is echt voor dit jaar. Ook als het gaat over de lidmaatschapskosten, dat willen we dan eind dit jaar evalueren ook voor 2022. Ook de uitbreiding van de terrassen, dat loopt ook door in dit voorstel, of het besluit dat het college heeft genomen, tot mei 2022. Maar het is wel een terechte vraag. Volgens mij moeten we dit jaar goed met elkaar monitoren, ook de verruiming. Laten we hopen, dat we van de zomer, dat hebben we vandaag gehoord, dat de verruiming gaat komen, en laten we hopen, dat we van de zomer al heel ver daarin zijn. Maar het is wel een goede vraag om ook te kijken: wat zou het eventueel vragen van de gemeente voor 2022 en misschien ook 2023. Die vraag nemen we wel mee om dit jaar te evalueren en ook om te kijken hoe we dan kijken naar die andere jaren. Volgens mij heb ik dan redelijk alle fracties bediend. Dank u wel.

De voorzitter: Ik wil u erop wijzen, dat de spreektijd in de tweede termijn slechts 2 minuten is, dus houd u zich daar aan.

Tweede termijn

De heer Van Santen, VVD: Ik heb geen 2 minuten nodig, want ik heb alle antwoorden gehoord op alle vragen, die gesteld zijn. En die klonken mij logisch of ze worden nog uitgezocht, dus ik heb daar verder niets aan toe te voegen. Nogmaals: succes met de uitvoering.

Mevrouw Gielis, L3B: Als mede indiener van dit stuk. Dank voor de reactie van de wethouder. Eén vraag wellicht over de financiën. De heer Ammerlaan had het over die € 10.000, maar misschien kunnen we daar iets mee wisselen, daar had hij het al over: misschien is er nog wat te schuiven in het budget. Bij punt 12 wordt er gezegd: inzet corona coaches op drukke momenten. Daar is € 20.000 budget voor vrij gemaakt, maar die € 20.000 lijkt ons, wat L3B betreft in ieder geval, iets wat gewoon bij de reguliere werkzaamheden van een marktman, een ambtenaar die de markt begeleidt, hoort. Het gaat over afstand houden, mondkapjes en dat soort dingen. Dat lijkt ons iets wat de winkeliers zelf moeten doen en wat de marktmeester, dat was het woord dat ik zocht, sowieso in controle moet hebben. Dus wat ons betreft zou daar misschien wat wisselgeld kunnen zitten. Maar voor de rest: prima plan, laten we ervoor gaan met zijn allen, want zoals het plan ook heet: samen staan we sterk. Dank.

De voorzitter: Meneer Ammerlaan, wat vindt u van het creatieve voorstel van mevrouw Gielis?

De heer Ammerlaan, CDA: Ik vond het heel creatief. Er zijn nog wel meer creatieve mogelijkheden. Maar ik denk dat het lijstje, dat we hier nu zien in de begroting, zoals tegenwoordig gezegd wordt: niet in beton gegoten is. Ik gaf het de wethouder mee. Er werd ook gezegd: die winkeliersverenigingen hebben geld in hun zak gehouden. Ik weet: als je geen activiteiten kan organiseren, dan hoef je niets uit te geven. Dat is inderdaad zo. Maar ik kan u verzekeren: als er dadelijk weer wat kan, dan willen de winkeliersverenigingen gewoon activiteiten doen en dan zijn ze ook weer gauw door hun geld heen, denk ik. Ik wil de wethouder meegeven, dat je voor € 10.000 in 3 kernen niet zo heel veel kan doen. Ik laat het verder aan de wethouder en haar uitstekende ambtenaren over om daar creatief mee om te gaan. Daar heb ik alle vertrouwen in, wat A. en R. betreft, die hier mee bezig geweest zijn. Ja, ik denk dat dat wel goed komt. Ik vond het een mooie opmerking van de wethouder, dat ze zei: het heeft tijd gekost voor de ambtenaren en plezier. Ik kan me dat heel goed voorstellen, dat het ook plezierig is om dit op te stellen. Het is ook gewoon leuk om dit te doen. Ik had 2 dingen. Ik had in mijn oorspronkelijke tekst

staan over het verenigingsleven, maar omdat het zo framede op ondernemers heb ik het weg gelaten. Maar de opmerking over verenigingen en maatschappelijke organisaties, ik denk dat dat meer bij samenleving aan de orde komt, dat het zeker ook besproken moet worden, want al die verenigingen staan op een dood spoor. Ik sprak de voorzitter van de korfbal afgelopen zaterdag: ik hoop dat ik niet teveel leden verlies en dat ik de boel vast kan houden. Ook die verenigingen hebben een boost nodig, dat wil ik zeker vermelden. De opmerking: overlaten aan winkeliersverenigingen. Dat is inderdaad een punt. Ik kan u garanderen: als de winkeliersverenigingen iets zelf doen, is het vaak veel goedkoper dan als het door de gemeente gedaan moet worden. Dat scheelt een hoop geld. Wat winkeliersverenigingen zelf kunnen doen, graag zelf laten doen. Dat is voor iedereen beter. Voor de rest ben ik blij met alle opmerkingen. De versoepelingen moeten nog komen. Ik volg ook de opmerking van de heer Dieleman, die op zich terecht zei: ik had het al verwacht. Een ander zei dat ook, dat ze er al mee bezig zijn om een plan klaar te hebben. Maar de opmerking van de wethouder die zei, dat ze heel erg hun best gedaan hebben om dit op tijd klaar te hebben voor bij dit besprekingsstuk: dat heeft in ieder geval succes gehad. Want het heeft ertoe geleid, dat het er één voor twaalf was, maar dat het er toch is. Dan heb ik begrip voor het feit, dat het zo laat is. Dan hebben we toch ons doel bereikt. Dank uw wel. Dat was het.

Mevrouw Van Heusen, WIJ: De wethouder vroeg aan mij de dekking voor die kwijschelding van gemeentelijke belastingen. Ik begrijp, dat dat over heel veel geld gaat. Maar het gaat mij natuurlijk niet om het volledig kwijs schelden, maar naar evenredigheid van hoe lang ze dicht hebben moeten zijn. Dat ze dan over dat deel wellicht geen belasting hoeven te betalen. De dekking dacht ik dan te kunnen vinden uit die winkeliersverenigingen, die hopelijk gewoon hun bijdrage krijgen van die winkels die gewoon open zijn geweest. Dus dat we daar niet die € 450.000 voor kwijs zouden zijn. Dat wilde ik nog even toevoegen.

De heer Dieleman, CU: Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer Weerheijm, D66: Ik heb ook geen opmerkingen.

De heer Duk, GL: (...) Ik heb ook geen bijdrage.

De heer Azzouzi, PvdA: We bedanken de wethouder voor de heldere antwoorden. We zien nu wel de doorkijk voor na 2022 bij de kadernota langs komen. In onze bijdrage hebben we gezegd: ook medewerkers, die misschien in die winkels of in die organisaties werken, die naar huis zijn gestuurd of ontslagen zijn, daar vragen wij ook aandacht voor van het college, maar dat is een andere portefeuille. Dank u wel.

Wethouder Arends: Het is fijn, dat meerderen van u ook creatief mee denken als het gaat over het verruimen van het budget. Volgens mij geeft u gewoon heel goed aan: het is niet in beton gegoten. Ik voel bij u ook de ruimte, dat als in de uitvoering blijkt, dat er wat meer ruimte over is en als het andere wat meer kost, dat we daartussen natuurlijk kunnen schuiven. Dan zal ik zeker de gedachte die u heeft over de financiële ondersteuning bij zo'n event, dat u het niet erg zou vinden als daar iets meer aan gegeven wordt, mits het totale budget daar ruimte voor heeft. Dat vind ik wel goed, dat ik dat meeneem, ook in de uitvoering bij de ambtenaren om er naar te kijken als er ruimte voor is. Ik hoor mevrouw Van Heusen aangeven: eventueel bij het ene, als dat niet wordt gevraagd, dan dekking voor het andere. Ja, het gaat echt wel om meer geld. Er zijn heel veel winkels, die niet open konden, dus dat gaat echt over heel veel geld. Ik weet niet hoeveel, want dat heb ik niet uitgezocht, maar mijn indruk is dat het heel veel is. U mag daar natuurlijk een keuze in maken bij de begroting of bij de kadernota, dat u zegt: wij willen dat op voorhand wel uitgezocht hebben en wij willen bijvoorbeeld met een amendement of met een motie vragen om dat te doen. Het college kiest daar nu niet voor en kiest echt wel voor die generieke aanpak, maar het is vrij aan u om daar een keuze in te gaan maken. Rondom die verenigingen had ik al aangegeven, dat ik dat met mijn collega oppak. Het klopt dat het dan in de commissie samenleving dan zijn beste plek heeft. Volgens mij hebben we dan dit mooie besprekingsstuk, ingediend door meerdere fracties van u, kunnen bespreken. Dan gaan we nu over tot uitvoering. Volgens mij kunnen zowel de ondernemers als de ambtenaren naar een mooie samenwerking voor het openen, of het stopzetten van de maatregelen, als het rijk dat wil, en naar een mooie zomer met elkaar. Dank u wel.

De voorzitter: Oftewel: niet in beton maar fluïde, ook weer zo'n modern woord. Dan sluiten we dit agendapunt af.

5.d Verhoging grondprijzen sociale huur- en koopwoningen

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik ga het woord voeren bij dit mooie besprekingsstuk, althans, de inhoud vinden wij wat minder mooi, maar we vinden het wel heel fijn, dat we op korte termijn dit nog op de agenda

hebben mogen plaatsnemen, ook met toestemming van de voorzitter, omdat het gaat over een heel belangrijk onderwerp, over een groot sociaal onrecht. Er is een enorm tekort aan sociale huurwoningen in Lansingerland en in de regio. We hebben vorige week van de directeur van 3B Wonen, mevrouw Vliet Vlieland, een indringende set aan filmpjes gepresenteerd gekregen in onze mailbox. Filmpjes van allerlei woningzoekenden. Deze mensen hebben ieder hun eigen verhaal en ze zitten letterlijk vast. Ze kunnen bepaalde stappen niet zetten in hun leven. Ze wonen noodgedwongen gescheiden van familieleden, bijvoorbeeld. De urgentie knalt van het scherm af, maar deze moedige mensen uiten zich op een heel waardige manier, ook al staat het huilen hen nader dan het lachen. Uiterekend nu, in een periode van grote sociale woningnood in Lansingerland, verhoogt het college de grondprijzen voor de sociale huur en ook voor de sociale koopwoningen, maar het gaat in dit geval vooral om sociale huur. In 2 stappen wordt die verhoging gedaan. Voor de eengezinswoningen gaat het om een verhoging van € 15.760 in 2020 naar een niveau van € 25.000 in 2022. En voor meergezinswoningen gaat de prijs van € 13.130 in 2020 naar € 20.000 in 2022. Zo hebben we in de memo, dat was toegevoegd, kunnen lezen. Percentages, een stijging van rond de 60% over die 2 jaar. Dat past wat ons betreft op geen enkele manier bij het verhaal van een college dat steeds zegt tegen de raad, tegen de regio, tegen de provincie en het rijk, dat ze een hoge ambitie heeft om een inhaalslag te gaan maken in de sociale en betaalbare bouw. Het bouwen van goede kwaliteit, duurzaam, passend in een dorps karakter. En het college zegt dat te willen doen, samen, dat heb ik hier met hoofdletters staan, met hun partner in deze: 3B Wonen. Bij die ambitie hoort dus een gematigde grondprijs, wat ons betreft, om dat mogelijk te maken. Het college zat met een exploitatiegat op het plan Wilderszijde en is toen gaan uitzoeken aan welke knop er nog gedraaid kon worden. Alleen de grondprijsknop was nog niet ingezet. Bij deze. Maar het probleem ziet het college hierbij helemaal niet. Ze hebben antwoord gegeven, waarvoor dank, op korte termijn op de raadvragen die we hebben gesteld. Ze hebben een brief gestuurd op 3 april. Daarin geeft het college aan: de grondprijzen voor sociale woningbouw bewegen mee met de grondprijzen in de vrije sector. En ten tweede: correcte waardering van grond is belangrijk, zodat de lasten bij de juiste partijen terecht komen, namelijk inwoners, ondernemers, ontwikkelaars, beleggers en woningbouwcorporaties. Wij interpreteren dat zo bij de PvdA: het college ziet haar rol als het gaat om bouwen van sociale huurwoningen als een commerciële actor in die woningmarkt, waarbij de prijzen door de markt worden vastgesteld. Vandaar het mee bewegen met die grondprijzen in de vrije sector. Maar het gaat bij sociale huur helemaal niet om een woningmarkt, maar het gaat om volkshuisvesting. Dat is bij uitstek een overheidsstaak, die rust op art.22 van de grondwet. Daar is recht op huisvesting verankerd. Dat artikel geeft een instructienorm aan de overheid om ervoor te zorgen, dat er sociaal gerechtigheid heerst als het gaat om het kunnen wonen. Ik zeg het wat formeel, maar daar gaat het wel om. Dus je moet een ontkoppeling hebben van de grondprijzen voor sociale huurwoningen en de vrije sector. Dus het vast stellen van die grondprijs, dat doet het college op basis van een politieke afweging. Als je dat in het algemene belang zou doen, dan zou je de woningbouwcorporatie niet als een marktpartij zien, maar als een volwaardige, strategische partner in het kader van de grondwettelijk volkshuisvestingstaak. De woningbouwcorporatie doet die taak voor de lange termijn. Dat kan je dus niet over één kam scheren met beleggers en ontwikkelaars. Als je daar wat meer lasten wil neerleggen, zoals het college zegt, dan is dat begrijpelijk, maar dat doe je niet bij je partner de woningbouwcorporatie. Om kort te zijn: het doel moet zijn om huizen voor mensen haalbaar en betaalbaar te houden en de last te leggen bij commerciële partijen, die die lasten inderdaad kunnen dragen. Ook het hele benchmark onderzoek is wat ons betreft een vervulling van een nare politieke keuze, die het college heeft gemaakt. Er is regionaal een vergelijkend onderzoek gedaan. Een A4tje met grondprijzen, wat je op een middag bij elkaar kun googlen. Waarom is er wel een vergelijkend onderzoek gedaan naar grondprijzen en niet naar de percentages sociale huurwoningen in andere gemeenten in de regio? Want dan had het college kunnen zien dat Lansingerland helemaal onderaan bungelt en een enorme inhaalslag heeft te maken als het gaat om sociale bouw. Dan is juist die lagere grondprijs een bijzonder prettige bijkomstigheid. De impact is geschat. Aan ons als raad via een c.c., we kregen de brief doorgestuurd, die ook aan het college is gestuurd: 3B Wonen heeft uitgelegd wat de impact is. Het levert een verlies aan investeringscapaciteit op voor de corporatie van € 10mln over de 1.000 te bouwen huizen, die nu zijn afgesproken. Dus pak hem beet: € 1mln per 100 huizen, die gebouwd worden. Dat geld vloeit maar gedeeltelijk in de kas van de gemeente, want 3B Wonen betreft 80% van de gronden van andere partijen en niet van de gemeente. Dus de schade is enorm en veel groter dan het voordeel dat de gemeente hierbij financieel zou hebben. Het college zegt in de brief, ik begin nu wel af te ronden: het verhogen van die grondprijzen doet echt niet af aan de doelstellingen, die de gemeente heeft, om meer sociaal te bouwen. Dat is heel makkelijk gezegd. Sommige fracties trappen daar misschien in, maar de haalbaarheid van die gezamenlijk geformuleerde doelen in de sociale nieuwbouw komen wel onder druk te staan in tijd, kwaliteit en duurzaamheid. 3B Wonen schetst ook en passant de relatie met het college, nou ja, de relatie, in ieder geval de communicatie en het geïnformeerd worden door het college: dat laat te wensen over. Ook de raad is natuurlijk niet geïnformeerd over deze (...) prijs. Dat gebeurde pas nadat de brief kwam en dat wij daar vragen over stelden. Wij hadden allang deze informatie moeten hebben, toen het ertoe deed, toen we debatteerden over Wilderszijde, over de woonvisie, over de brief aan de provincie, maar het

college zweeg in alle talen, ook toen ik de bal naar wethouder Arends rolde bij de vorige raadsvergadering, waar ik een heel duidelijke hint gaf, toen had ze daar een toelichting op kunnen geven. Dus het college speelt mooi weer voor de buitenwacht, voor de regio, maar als puntje bij paaltje komt, dan pakt het niet de faciliterende rol in de bouw, die nu gepakt had kunnen worden. De vragen die we aan de fracties hebben: wat vindt u van de verhoogde grondprijzen voor de sociale bouw? Deelt u de gedachte dat je juist in een periode van grote sociale woningnood dat niet zou moeten doen? Bent u ook verrast net als wij? Had u actief geïnformeerd willen worden? Vindt u dit passen bij de ambitie van het college dat zegt meer sociaal en betaalbaar te willen bouwen? Maakt u zich zorgen, dat dit leidt tot minder sociale woningbouw? Maakt u zich zorgen over de kwaliteit en de duurzaamheid van de sociale woningbouw? En vindt u, dat is de belangrijkste vraag, dat het college dit besluit zou moeten heroverwegen en de grondprijzen zou moeten terugbrengen naar het oude niveau of in ieder geval een lager niveau of de verhoging zou moeten uitsmeren over een langere periode? Het is immers een politiek besluit en dat kan dus ook weer worden terug gedraaid. Ik hoor graag van de fracties of u ook hier, net als bij het vorige agendapunt, gaarne de schouders eronder wilt zetten. De solidariteit die u voelde bij de ondernemers is heel mooi, maar ik hoop dat u dat ook voelt voor de mensen, die een betaalbaar dak boven hun hoofd zoeken. Dat we als gemeentebestuur daar voor kunnen staan en dat die mensen op ons kunnen rekenen. Dank u wel.

De heer Philippens, L3B: Ook hier weer: ik ben achteraf blij, dat mevrouw Verhoef van de PvdA dit onderwerp heeft geagendeerd. Ik zal er inhoudelijk op in gaan, maar voor mij is belangrijk de relatie. Die stipte mevrouw Verhoef ook aan, die wil ik ook hier terug pakken. Daarom ben ik blij dat dit geagendeerd wordt om die te kunnen tackelen. Met uw goedkeuring wil ik 2 lijnen uitbouwen. Enerzijds op de inhoud en op het proces en ten tweede de relatie en de samenwerking tussen gemeente en 3B Wonen pakken. Middels die lijn, even richting de PvdA, denk ik dat ik alle vragen aanstip. Mocht dat niet zo zijn, dan hoor ik dat, dan pak ik die eventueel in de tweede termijn. Ik vind het goed om aan de voorkant aan te geven, dat ik alle betrokkenen hierin heb gesproken. Op basis van die feedback, die terugkoppeling, die gesprekken, dat wij als L3B de volgende (...) lijn hebben. Op inhoud is het, dat wij de stap van het college om de grondprijzen marktconform te maken, die begrijpen we. Daar hebben we een aantal argumenten voor. Al die argumenten samen brengen ons op het standpunt. De eerste is heel simpel. Het college voert de nota grondbeleid uit. Dat hebben we met elkaar in 2019 samengesteld, we hebben dat raadsbreed ondersteund. Dat was een soort van historische bijeenkomst, toen nog met wethouder Abee. Die was historisch kort, omdat we ons daar allemaal in konden vinden, in die nota grondbeleid.. Daar hebben we twee heel concrete kaders mee gegeven, opdrachten, die nu waanzinnig belangrijk zijn. 1. Grondprijzen is een collegebevoegdheid, is een collegebesluit. 2. Hoe bepalen we die waarde van de grondprijs? Dat is marktconform. Dat heeft het college nu gedaan. Dus daarmee heeft het college onze opdracht, die we raadsbreed gegeven, uitgevoerd. Dan snappen we natuurlijk nog steeds, dat het een heel pijnlijke verordening is. Mevrouw Verhoef gaf het al aan: het is waanzinnig stevig. Die wil ik ook even in een stukje perspectief plaatsen om hem even meerjarig te bekijken. Als we inzoomen op die 2 jaar: eens, dat is een waanzinnig pijnlijke verhoging. Maar als we breder kijken naar 5 of 6 jaar terug, dan kan ik hem ook omdraaien. Dat we in die jaren ook flink onder de marktprijs hebben gezeten. Daar heeft een bepaald voordeel gezeten, of in woningcorporatie termen: een relatief rendabel DO is daar gecreëerd kunnen worden door 3B Wonen. Voor mijn gevoel, zoals ik er nu in zit, ik heb dat niet precies uitgerekend, maar dan streept het voordeel van vroeger de pijn van nu voor een deel weg of grotendeels weg. Misschien voelt dat niet zo. Dat is het pijnlijke, om hem nu in die 2 jaar te pakken. Achteraf gezien, denk ik dat we veel eerder hadden moeten beginnen met het marktconform maken. Dan hadden we het in kleine stapjes gedaan, dan hadden we hetzelfde resultaat gehad, maar de pijn wat meer verdeeld en dan voelt het wat minder stevig. Volgens mij is het ook goed afgewogen en noodzakelijk. Er is een vergelijking gemaakt met o.a. gemeenten met gelijksoortige woningbouwopgaven. Drie (...) sociale opgaven. Daarnaast sluit het ook aan bij een rapportage van de VNG, die juist oproept aan gemeenten om marktconform die prijzen neer te zetten, omdat je anders ongeoorloofde staatssteun hebt, om dat te voorkomen. Als laatste heb ik niet het gevoel dat we iets gek doen. We hebben ons vergeleken met andere gemeenten, met vergelijkbare opgaven, ook op sociaal. Die hanteren daar marktconforme prijzen, die bouwen daar ook sociaal, die corporaties die daar bouwen, die doen dat ook. Het effect. Want dat is even een heel belangrijk onderdeel. Die prijzen gaan omhoog, wat gaat er dan mee gebeuren? Gaan we dan minder sociaal bouwen? Ik verwacht het niet. Het college geeft dat aan, maar ik denk dat ik het wat scherper kan onderbouwen, omdat dat ook uit de rapportage van de VNG komt. Zij geven aan, dat de grondprijzen van gemeenten geen effect hebben op de bouwsnelheid. Dat hebben ze niet gevonden. Sterker nog, Lansingerland is daar het grote voorbeeld van. We hebben de afgelopen 40 of 50 (...) onder die marktconforme prijs gezeten. We hebben meermaals, mevrouw Verhoef, samen op de Bühne gestaan om er maximaal aan te trekken om de woningbouw te realiseren, maar ook toen die prijs laag stond waren er andere effecten, die ervoor zorgden dat het moeilijk was om het te realiseren. Dus ook andersom verwachten wij niet dat dit een vertragend effect gaat hebben. Daarnaast, als laatste punt op dat gebied: die prijzen zijn richtinggevend. Er is ruimte voor maatwerk,

dat geeft het college ook aan. Op verschillende projecten zal dat maatwerk ook gezocht worden om de snelheid erin te houden en, zoals het college ook aangeeft, dan zal 3B Wonen er de voorkeurspartner bij zijn. In die zin ben ik voldoende gerust gesteld dat daar geen vertraging komt. Als laatste op dat punt, als allerbelangrijkste: als L3B wil ik ook graag sturen op de percentages. Op de percentages woningbouw, welke opgaven we hebben en welke specifieke categorieën we bouwen. Daar hebben we afspraken op gemaakt. Voor mijn gevoel hebben we die nu op twee manieren klem gezet, dat we die echt gaan realiseren. Dat is enerzijds, de ene klem, is ons als raad en coalitie, daar hebben we afspraken over gemaakt. En anderzijds zijn er nu ook afspraken en verplichting vanuit de provincie. Dus als L3B sturen we erop, blijven we erop sturen en ik ben ervan overtuigd, dat we dat ook gaan realiseren. In die zin snap ik het en kunnen we ons vinden in het marktconform maken van de grondprijzen. Het laatste punt, dat is misschien het allerbelangrijkste punt: ik heb hier met de betrokken personen over gesproken. Wat is dan hoor is dat persoon A dit zegt en dat persoon B dat zegt. Er wordt nu gecommuniceerd via brieven met eventueel ook dat er snel informatie is uitgebracht of lekken van informatie. Dat zijn best wel stevige aantekeningen. De waarheid zal ergens in het midden liggen, maar er loopt naar mijn gevoel iets niet goed in de relatie en de samenwerking tussen deze twee partijen. Die wil ik even onderstrepen. Daarover heb ik een heel belangrijke vraag aan de wethouder. Hoe duidt de wethouder dit? Zou ze een inkijkje kunnen geven in hoe specifiek, welke eerste stap de wethouder zou kunnen zetten om die relatie te herstellen en de samenwerking weer op te pakken. Ik snap, dat het van twee kanten moet komen. Maar welke stap kunnen wij nu als gemeente zetten om een hele belangrijke partner met het sociaal bouwen om die weer aan boord te trekken? Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was ruimschoots over de 3 minuten heen, maar dat is u vergeven. In de tweede termijn zal ik meer op de tijd gaan zitten. Gezien de importantie van het onderwerp kunnen we het hebben en het tijdstip.

De heer Van Santen, VVD: Het is inderdaad een belangrijk onderwerp. Goed dat het geagendeerd is. We kunnen hier niet genoeg over spreken, zeker als er hier en daar misschien verschillend over gedacht wordt. Ik ga dadelijk in op de vragen, die de PvdA heeft gesteld, maar ook even uw bijdrage. U heeft moeite met die vergelijking van die grondprijs, die regionaal is gebeurd bij andere gemeenten. Er is gekeken naar de sociale grondprijzen. Ik begrijp niet wat daar nou niet correct aan is geweest. De vorige woordvoerder zei het ook al: eigenlijk bewijst Lansingerland, dat een lage grondprijs nou niet noodzakelijkerwijs tot hele hoge percentages sociale woningbouw leidt, wat u wel suggereert in uw bijdrage, hoe graag u dat ook anders zou willen zien. Maar die vergelijking bewijst de praktijk, dat het niet opgaat. Dan ga ik graag in op uw vragen. Vraag 1, wat vinden we van de verhoging: eigenlijk vraagt u dat bij vraag 6 ook, als het gaat over het besluit, daar ga ik graag bij vraag 6 op in. De vraag of wij verrast zijn en of wij actief geïnformeerd willen worden: bij dergelijke prijsstijgingen, die fors zijn, daar hoort wel een proactieve informatievoorziening naar de raad bij. In het antwoord op uw technische vraag 12 bevestigt het college, dat het wel goed is. Misschien dat u daar zelf nog even op kunt reflecteren. Het college meent dat dat goed gegaan is. Dan de ambitie van het college, of dat op deze manier wel bereikt kan worden, eigenlijk een beetje hetzelfde als vraag 4, de zorgen om de sociale woningbouw: eerlijk gezegd maak ik me nu juist minder zorgen, nu de prijs omhoog gaat. Ik kijk er echt heel anders tegenaan dan u. Waarom is dat? Eén van de voorwaarden, die wij als gemeente stellen, los van de afspraken die we over de sociale woningbouwpercentages maken, waar de heer Philippens aan refereerde, is het natuurlijk ook dat we randvoorwaarden stellen ten opzichte van de financiën, dat het betaalbaar moet blijven voor ons als gemeente. Door die grondprijzen te verhogen, lopen de verliezen op sociale woningbouw voor ons terug. Ik acht dus eigenlijk de kans op realisatie van die percentages, die zijn afgesproken, juist groter dan voorheen. Ik kijk er op een heel andere manier tegenaan dan u dat doet. Dan uw vraag 5: gaat het niet ten koste van kwaliteit en duurzaamheid van die huizen, die dan gebouwd worden? Dat kan ik niet met zekerheid beoordelen, dat is aan de woningbouwcorporatie, maar ik verwacht eerlijk gezegd van niet. Als ik kijk naar de jaarrekening van 2019 van 3B Wonen, 2020 heb ik nog niet kunnen zien, dan zie ik daar een financieel zeer draagkrachtige woningbouwcorporatie, die profiteert van de huidige hoos in de woningmarkt. Ook als we niet kijken naar de waardestijging van woningen, maar alleen naar het operationeel resultaat, dan was dat over 2019 iets van € 8 mln, meen ik, zeer riant. Dat soort cijfers kunnen wij als gemeente niet tonen in elk geval. Binnenkort hebben we een kaderbrief en dan praten we over minder bedragen, volgens mij. Dus die financiële situatie is anders. Eigenlijk zie ik het dus als een verschuiving van geld van de woningbouwcorporatie deels naar de gemeente. Dan heb ik het idee, dat we als gemeente financieel nu meer een zwakke schakel zijn in dit dossier en dat er door het verhogen van de grondprijs meer evenwicht komt tussen die twee partijen. Dat lijkt me juist een goede zaak voor de sociale woningbouw. Ik heb het antwoord natuurlijk al een beetje gegeven op vraag 6, moet het besluit overwogen worden. Nou, wat mij betreft, absoluut niet. Ik stel juist voor, dat het wel door gaat. Even kijken wat ik daar verder nog over kan zeggen. Het is natuurlijk een keuze om die prijzen te hebben zoals ze waren. De woningbouwcorporatie heeft daar jaren van kunnen profiteren en dat is hopelijk gunstig geweest voor de woningbouwcorporatie, maar het lijkt me dat nu dat been bijgetrokken moet

worden. Ik heb nog wel twee vragen aan de portefeuillehouder aansluitend. Waarom die grondprijzen nu pas verhoogd worden eigenlijk? Waarom dat niet eerder gedaan is? Nu zie je dat die schokken erg fors zijn. In twee jaar weliswaar, maar dit zijn percentages, bij wie het ook komt, wel rauw op het dak vallen, ook al heeft de woningcorporatie al die jaren kunnen profiteren van de lage prijs. Waarom nu pas? Waarom is dat onderzoek niet eerder gebeurd? We lopen echt uit de pas als gemeente. Zou dan niet aansluitend daarop jaarlijks een indexatie kunnen komen van die grondprijzen, zodat die schokken achterwege kunnen blijven? Dat is mijn tweede vraag. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh, CDA: Dank aan de PvdA voor het agenderen van dit agendapunt, goed dat we het erover hebben. Wij begrijpen als CDA-fractie uiteraard heel goed, dat 3B Wonen geschrokken is, niet blij is met dit voorstel en deze forse verhoging van de grondprijzen voor sociale huurwoningen. Als ik de directeur van 3B Wonen was, had ik hier waarschijnlijk ook tegen geageerd. Tegelijkertijd is het onze taak als gemeenteraad om brede belangen af te wegen. In ons grondbeleid staat daarom een benchmark, zoals nu is uitgevoerd, een vergelijking tot de regio. Het college voert feitelijk het door de raad vastgestelde grondbeleid uit. De heer Philippens zei het ook al. Wij als CDA vinden dat nog steeds een goed beleid, want het is goed om iedere keer weer te kijken of jouw grondprijzen voor alle categorieën en ook voor sociale woningbouw nog in vergelijking zijn met de regio. Niet te hoog en ook niet te laag. Wij hebben geen aanwijzing, dat het in andere gemeenten in de regio qua sociale woningbouw heel veel minder gaat dan het in Lansingerland gaat. Op het moment dat ik het idee zou hebben, dat in andere gemeenten in de regio helemaal niet meer sociaal gebouwd wordt als gevolg van misschien te hoge grondprijzen voor sociale huurwoningen, zou ik er anders over denken, maar ik heb die aanwijzingen niet. Dus wij denken dat dit verstandig beleid is en dat dit dus kan. Dat je dan in een belangenafweging moet zeggen: als je het niet doet, vraag je feitelijk een extra vergoeding of een extra subsidie voor sociale woningbouw, die wordt opgebracht door de Lansingerlandse belastingbetaler, die dan iets anders niet kan doen. Dat het een issue is, dat weten we allemaal: we moeten straks ook weer fors gaan bezuinigen. Laat even helder zijn, dat ook het CDA erkent, dat het toevoegen van betaalbare woningen een topprioriteit is. Alleen de vraag is: wat is het juiste middel om daar te komen? Dus dat even in relatie tot vraag 1 van het besprekspunt van de PvdA. Dan de tweede vraag, die gaat over de actieve informatieplicht. Als ik het stuk, alle vragen en alle stukken goed gelezen heb, was het de bedoeling van het college om direct na het collegebesluit een brief op te stellen en die richting de gemeenteraad te sturen. Alleen is het door de agendering en de brief van 3B Wonen in een wat andere stroomversnelling gekomen, maar ik heb het idee dat het college ons zeer actief wilde informeren nadat zij conform het door ons gegeven mandaat een besluit had genomen. Dus ik heb geen aanwijzing, dat het college ons niet actief heeft willen informeren. Dan de vraag: is dit de juiste manier? Ik denk dat dat eigenlijk de kernvraag is, de derde vraag: vindt u het een goede ambitie die ons college heeft uitgesproken richting meer sociaal en betaalbare woningbouw te bereiken? Je kunt die manier van twee kanten benaderen. De PvdA benadert hem wat vanuit de vraagkant. Die zegt feitelijk: je moet zorgen dat de prijs heel laag is, want dan zal er veel gevraagd worden. Ja, dat is ook logisch. Tegelijkertijd zit het probleem hier in de woningbouw in de aanbodkant: er is te weinig aanbod van sociale woningbouw. Dat komt deels vanuit de gemeente, maar ook deels vanuit andere woningbouwontwikkelingen, die niet op gemeentelijke grondexploitaties staan. Door die grondprijzen iets te verhogen wordt het voor alle aanbieders van grond van woningbouwprojecten minder aantrekkelijk om sociale woningbouw te realiseren versus vrije sectorwoningen. Natuurlijk is er altijd nog een gat, maar dat gat wordt nu wel iets kleiner. Dus je zou ook kunnen zeggen: juist door het verkleinen van dat gat, zal het aanbod vergroot kunnen worden en zal je eerder meer dan minder sociale huurwoningen krijgen. Hoe dat uit zal pakken, dat zal moeten blijken. Hoe het uitpakt met een heel lage prijs, dat hebben we gezien. Hoe het uit gaat pakken met een wat hogere prijs, ja, dat zal de komende jaren moeten blijken. Helder is dat we door jaarlijks die prijzen opnieuw vast te stellen door het college, ook straks als het grondbeleid weer herijkt moet worden, kunnen wij daar de vinger aan de pols houden. De vierde vraag is de vraag over sociale woningbouw, maar die heb ik eigenlijk net beantwoord, het hoort een beetje bij vraag 3. Dan het effect op kwaliteit en duurzaamheid. Ik vind dat lastig om te beoordelen, moet ik eerlijk zeggen. Ik heb niet de jaarrekening van 3B Wonen bekeken, zoals de heer Van Santen dat gedaan heeft. Ik constateer wel, dat ik geen aanwijzingen heb dat het in gemeenten met hogere sociale grondprijzen, dat het daar qua duurzaamheid en onderhoud heel veel slechter gesteld is dan in Lansingerland. Ik heb die aanwijzing in ieder geval niet. Ik vind wel, dat wij als gemeente de vinger goed aan de pols moeten houden. Daarom ook de vraag van de heer Philippens over de relatie, zeer gerechtvaardigd: hoe zorgen we ervoor dat die relatie goed blijft? Dat als er problemen ontstaan met 3B Wonen of als 3B Wonen er qua financiering niet meer goed uit komt, of het nou gaat om nieuwbouwprojecten of over de verduurzaming en het onderhoud, dat wij als gemeente daarin constructief mee denken over hoe dat op te lossen valt. Als CDA denken wij daar ook graag over mee als dat aan de orde zou mogen komen. Dan als laatste: moet dit besluit worden heroverwogen? Dat vinden wij niet. Wij vinden wel, dat we jaarlijks goed moeten kijken. We kunnen het ons voorstellen: moet je die tweede stap zetten? Maar dat is dan meer een punt voor volgend jaar. Maar

deze eerste stap die nu gezet wordt: wij kunnen die lijn goed steunen. Wat ons betreft gaat het nu vooral over herstel van relatie, dat zou de topprioriteit moeten zijn. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik krijg toch een beetje de indruk, dat het college geen uitbreiding wil in sociale huur- en koopwoningen. Dat zeg ik even cru, maar deze indruk krijg ik hier echt van. Want hoe rijmt deze verhoging met de uitspraak, dat er meer betaalbare woningen moeten komen? Het voelt gewoon heel tegenstrijdig. Of we het er nu mee eens zijn of niet, niemand kan het ermee eens zijn, dat deze informatie tot ons komt via 3B Wonen. Waarom zijn we hier niet over geïnformeerd? Wij willen mevrouw Verhoef van de PvdA in ieder geval hartelijk bedanken voor het agenderen van dit besprekspunt. Met de vragen die zij stelt, kan ik mijn punt ook wel maken. Wat vindt uw fractie van de verhoogde grondprijzen? Dat kan gewoon niet de bedoeling zijn, dat op dit moment die grondprijzen worden verhoogd, zeker niet in dit tempo. Bent u daardoor verrast? Ja, dat had ik al gezegd. Vindt u dit een goede manier om de ambitie, die het college heeft richting de provincie? Nee, dat is natuurlijk absoluut niet de manier om meer geld te krijgen bij de provincie. Het is juist goed als je laat zien: zo hebben we het bedacht en zo gaan we het doen. De benadering, zoals de heer Philippens o.a. deed, meer als ondernemer: dit had al veel eerder moeten gebeuren, ze hebben al die tijd mazzel gehad. Dan denk ik: volgens mij had er ook al veel eerder sociale woningbouw moeten plaatsvinden op grotere schaal. Dit moeten we dus nu goed herstellen. Hebben wij destijds met die korte vergadering met de heer Abbe misschien niet goed er over nagedacht, maar dat wil niet zeggen dat we daar dan alles aan moeten ophangen. Ik vind het zeker een overwegen waard om daar op terug te komen en om dan ook een goede sier te maken richting provincie. Maakt u zich zorgen, dat dit leidt tot minder sociale woningbouw? Ik denk het dus wel. Ook in relatie met onze grootste partner op dit vlak, die dus nu erg teleurgesteld is, wat geheel te begrijpen valt. Ik denk dat als zij dat elders sneller kunnen doen, dat ze dat misschien wel gaan doen. Maakt u zich zorgen dat we inboeten op kwaliteit? Ja, dat denk ik wel. Die € 20.000 moet toch ergens vandaan komen, dus dan zal het er misschien minder fraai uitzien. En de duurzaamheid natuurlijk, die zal erbij inschieten voor een deel. Vindt u dat het college dit besluit zou moeten heroverwegen? Dat vinden wij zeker. Er moet minimaal gematigd worden, dus over een langere periode uitgesmeerd worden. Het is logisch, dat je zoveel mogelijk marktconform bent, maar om dit op dit moment te doen met deze opgave voor ons, dat rijmt gewoon niet. Zeker niet als ik lees, dat de wachttijd van 53 maanden naar 81 maanden is gestegen in 4 jaar tijd, in 3 jaar tijd zelfs. Gewoon hebben gewoon meer betaalbare woningen nodig. Dan is het gewoon tijd om daar nu met onze grootste partner mee aan de slag te gaan. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Er zit een verschil in mijn reactie toen ik dit stuk de eerste keer las en toen er nog wat informatie bij kwam en we er nog eens goed over gesproken hadden in onze fractie. Want primair, als je leest dat het college met zulke prijsverhogingen komt, dan denk je: wat gebeurt er in vredesnaam, hoe kan dat, dat slaat helemaal nergens op. In de loop van de tijd hebben we gelukkig een hoop informatie erbij gekregen. Dat hielp ook om goed ons standpunt voor vanavond voor te bereiden. We hebben nog contact gehad met deze en gene, de stukken van het college opgevraagd, dat heeft geholpen om tot onze voorbereiding te komen. Onze reactie is wat minder primair dan dat we hem gegeven zouden hebben als u het had gevraagd toen we de stukken van mevrouw Verhoef voor de eerste keer voorbij zagen komen. Overigens complimenten om het op deze manier te agenderen, ook fijn om dat met elkaar snel te kunnen bespreken. Een aantal zaken en volgens mij loop ik daarmee ook de vragen van mevrouw Verhoef langs, alleen misschien niet helemaal in de volgorde waarop ze ze gesteld heeft, maar in het verhaal zouden ze allemaal voorbij moeten komen. Het belangrijkste om aan het begin te constateren, is dat er gewoon is gehandeld in lijn met de uitgangspunten in de nota van ons beleid. De heer Philippens begon daar vanavond al over. We hebben met elkaar een nota grondbeleid vast gesteld en het college heeft geconstateerd, dat we ons eigenlijk in de afgelopen tijd niet aan die nota hebben gehouden, dat de prijzen niet meer marktconform waren en dat daarin een inhaalslag nodig was. Tegelijkertijd herken ik dan wel de vragen, die ook de heer Van Santen stelde: hoe kan het dat we daar nu achter komen en dat we daar in de afgelopen jaren niet achter zijn gekomen? Eigenlijk hebben we in de afgelopen jaren de nota grondbeleid niet helemaal gevolgd, maar we snappen dat er een moment komt, dat je daar naar kijkt, zeker in de buitengewoon bijzondere marktomstandigheden, die er op dit moment zijn en dat je merkt dat de grondprijzen, die we hanteren niet meer marktconform zijn. Daarin kunnen we dus ook best de afweging van het college volgen. We zijn ook niet van mening, dat het besluit nu heroverwogen zou moeten worden. De nota grondbeleid is uitgevoerd en we hebben het idee, dat er in die nota grondbeleid nog steeds verstandige dingen staan. Het is de vraag of je je grondprijs moet willen inzetten als het instrumentarium om te sturen op de bouw van meer sociale woningen. Er zijn natuurlijk meer mogelijkheden, die je als gemeente in samenwerking met de corporatie hebt. Ik zou liever hebben, dat we daarin met elkaar tot een grondige en gedegen afweging komen m.b.t. welk instrumentarium we daar in willen zetten in plaats van dat we verder gaan met de toch soort impliciete keuze die we in de afgelopen jaren hebben gemaakt met de lage grondprijs, die we hadden voor sociale woningen in onze gemeente. Had hierover op een andere manier gecommuniceerd moeten worden? Ja.

Laten we daar heel helder over zijn. Ook wij vinden het niet prettig, dat we dingen op een besluitenlijst van het college lezen, zonder dat daarover een brief is gestuurd op hetzelfde moment. Het was echt handiger geweest als het college ons daarover direct had geïnformeerd en dat we alle informatie en de afwegingen goed vanuit het college in één keer hadden ontvangen in plaats van dat dat nu in de beantwoording van de vragen vandaag moest gebeuren. Die beantwoording van de vragen gaf veel helderheid, maar het was handiger geweest als we daarover direct waren geïnformeerd. Het is toch iets wat vragen oproept. Dat bleek ook wel uit wat ik net zei, hoe we primair hierop reageerden. Dat is wat ons betreft ook een les, die meegenomen moet worden. Het belangrijkste wat we vanavond mee zouden willen geven, het besluit over die grondprijzen kunnen we volgen en dat kan wat ons betreft ook in stand blijven, daarin wil ik me aansluiten bij de uitstekende bijdrage die de heer Philippens daarover heeft gehouden, die ga ik niet helemaal over doen. Het belangrijkste punt vinden we de relatie tussen 3B Wonen en de gemeente. We hebben de brieven van 3B Wonen grondig doorgenomen. Ik heb vandaag nog contact gehad met 3B Wonen. De heer Philippens zei het ook al: we horen dit verhaal van 3B Wonen. In de brief van het college lezen we een andere kant van het verhaal en de waarheid zal ongetwijfeld in het midden liggen. Maar duidelijk wordt wel dat in de relatie tussen 3B Wonen en de gemeente wat spanning zit. Die spanning zal vanaf de verschillende zijden anders ervaren worden, er zullen twee verschillende verhalen en twee verschillende invalshoeken bij zijn. Ik wil hier niet de scheidsrechter zijn wat het juiste verhaal is, maar ik heb wel het idee, dat er iets moet gebeuren om die relatie te verstevigen. Want als ik de brief van 3B Wonen lees, die aan het college is gestuurd, dat 3B Wonen het vooral ervaart als eenrichtingsverkeer in plaats van strategisch partnerschap, dan baart me dat zorgen. Los van het feit, dat er twee kanten aan het verhaal zouden zitten en het college daar ook een bepaald beeld bij zal hebben, vind ik het niet fijn dat onze belangrijke partner op het gebied van sociale woningbouw, die fantastisch werk hier in deze gemeente doet, dit gevoel heeft. Dat lijkt ons iets om snel mee aan de slag te gaan. We horen graag van het college hoe zij daar tegenaan kijken. Tot zover in de eerste termijn. Dank u wel.

De heer Jonker, D66: Ik heb een betoog, waarin ik denk alle vragen te beantwoorden, maar als het niet zo is, dan hoor ik het wel van de PvdA in de tweede termijn. Allereerst wil ik de PvdA bedanken voor hun oplettendheid en het agenderen van dit agendapunt. Er bestaat volgens mij geen verschil van mening tussen de fracties over de uitgangspunten, dat we een voldoende aanbod van sociale woningbouw willen hebben. We zijn een rijke gemeente met veel rijke inwoners, maar we willen niet alleen maar huizen bouwen voor mensen met een grote portemonnee. Die grondprijzen voor die sociale woningbouw zijn daarbij een belangrijk aspect en daarom ga ik graag op de geformuleerde vragen in. Met betrekking tot de grondprijzen vinden we het van een goed financieel beleid getuigen, dat je regulier evalueert en bekijkt of bijstelling noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de lasten bij de juiste partijen terecht komen: inwoners, ondernemers, ontwikkelaars, beleggers en woningbouwcorporaties. Tegelijkertijd hebben we ook een grote uitdaging in Lansingerland om genoeg sociale woningbouw te realiseren. Dat is niet een klein probleem, dat is door andere fracties ook genoemd, dat is echt een crisis. Niet alleen lokaal, maar ook nationaal. Ik word graag gecorrigeerd door de wethouder, maar de grondprijs is toch wel één van de prikkels die een rol spelen minimaal bij het al dan niet tot ontwikkeling komen van genoemde sociale woningbouw die wij zo hard nodig hebben. In dat kader klinkt de bijstelling aan de hand van de uitgevoerde benchmark niet logisch. Je zou verwachten, dat de grondprijzen in ieder geval niet hoger zou worden, want we hebben al zo'n enorme achterstand. De brief van 3B Wonen van 24 maart 2021 schetst de consequenties in haar ogen van die verhoging. De verhoging is niet gestoeld op een gezamenlijke ambitie om maximaal, en ik onderstreep het woord maximaal, in te zetten op woningbouw, door het creëren van een goed financieel resultaat voor de gemeente. Overigens is laatstgenoemde natuurlijk ook een relevant perspectief. Dan zou ik wel verwachten, dat we hierover expliciet een afweging maken in de raad. Daarom is het ook goed, dat de PvdA, waarvoor nogmaals dank, dit nu heeft geagendeerd. Verder geeft 3B Wonen terecht aan, dat Lansingerland geen gemiddelde gemeente is m.b.t. sociale woningbouw, hetgeen dus ook een reden is om juist van de uitgevoerde benchmark af te wijken. We lopen achter. Tenslotte maakt 3B Wonen nog een pijnlijke opmerking over het proces. Kennelijk worden zij onvoldoende betrokken en zij ze zelfs bij een aantal punten gepasseerd. Dat staat letterlijk in de brief. Dat vind ik echt heel bijzonder, als je in eerdere bijdragen van het college hebt benadrukt hoe belangrijk het is om met strategische partners samen te werken in een netwerk om met zijn allen die maatschappelijke doelen te halen m.b.t. de sociale woningbouw. Ik ben wel erg geschrokken van alle bijdragen van de fracties, moet ik eerlijk zeggen. Ik zie een heel groot verschil in analyses. Ik hoor hier zelfs mensen met droge ogen beweren, dat de verhoging van de grondprijs weleens zou kunnen leiden tot meer sociale woningbouw. Ik lees in de brief van 3B Wonen, dat dat niet zo is, dat zij er heel anders tegenaan kijken, eigenlijk diametraal het tegenovergestelde. Het kan niet allebei waar zijn. Ik wil ook graag van de wethouder horen: hoe krijgen wij hier als raadslid, want ik ben geen expert in woningbouw noch in grondexploitaties en alles wat daarmee te maken heeft, hoe krijg ik hier nu een goed beeld bij, een haalbaar beeld, want mij is het niet helder. Is het nu, en daarom wil ik van de wethouder horen of bevestigd kan worden, dat een verhoging van de grondprijs geen enkele invloed

heeft van het behalen van onze doelstellingen m.b.t. sociale woningbouw, zoals sommige fracties suggereren. Of heeft het een positieve dan wel negatieve invloed? Daar ben ik dan ook wel heel erg benieuwd naar. Tot zover mijn bijdrage.

De heer Duk, GL: GL was er blij met het vernieuwde bod van het college aan de provincie om meer sociale woningen te gaan bouwen. Nu komt datzelfde college met een verhoging van de grondprijs voor sociale huur- en koopwoningen. Uiteraard zijn we hier zeer verbaasd over. Wat een belachelijk plan. Voor GL is verhoging onacceptabel. Als zelfs de VVD het heeft over 'rauw op het dak vallen' dan zegt dat genoeg. Ik sluit me daarom volledig aan bij de bevlogen inbreng van de PvdA. Niet alleen zij, maar ook 3B Wonen en de huurdersvereniging luiden de noodklok. Laat deze noodkreet niet ongehoord. De plicht voor de goede zorgen voor de volkshuisvesting is een grote. Als blijkt dat de grondverkoop te weinig oplevert, dan ligt het voor GL eerder voor de hand om de prijs voor woningen waar de winst voor de bouwer te hoog ligt te doen in plaats van dit. Dit zijn dus twee-onder-één-kappers en vrijstaande woningen, dat zijn segmenten waar de markt invloed op mag hebben in tegenstelling tot de volkshuisvesting. Door deze prijsverhoging bindt het college het paard achter de wagen. We zouden bouwen voor onze eigen behoefte. Die behoefte ligt bij betaalbare woningen. Daar moeten we dan dus het bouwen zo goedkoop mogelijk voor maken. We moeten betaalbaar gaan bouwen. Er moeten extreem veel betaalbare woningen bij komen. Deze prijsstijging staat dat enorm in de weg en is dus onacceptabel. Als we hieraan vast houden, dan gaat of de kwaliteit of de kwantiteit achteruit. Komt het niet uit de breedte, dan komt het uit de lengte. Gelukkig zijn er landelijke eisen aan de duurzaamheid van woningen. Ik ben alleen bang, dat de aantallen woningen niet aan de lokale wensen voldoen. GL vindt het verder zeer vreemd, dat niet Pijnacker Nootdorp als vergelijkbare gemeente is gekozen. Het kan niet zo zijn, dat in een samenwerking tussen de gemeente en 3B Wonen de laatste zo verrast wordt door een prijsstijging als deze. Daar moet de informatievoorziening uit het college echt heel veel beter. Dit kan zo niet. De raad en 3B Wonen moeten actiever worden meegenomen in zulke ingrijpende prijswijzigingen. Een aantal partijen geeft aan, dat er geen link zou zijn tussen de grondprijs en het percentage sociale woningen of durven zelfs te beweren dat een duurdere grondprijs meer sociale woningen zou opleveren. Belachelijk. Daarbij nemen ze Lansingerland als voorbeeld. Daarbij melden ze alleen niet, dat deze gemeente een extreem laag maximum percentage als beleid had. Niet de grondprijs maar het zeer respectieve coalitieakkoord was toen leidend. Nu die begrenzing met het nieuwe bod aan de provincie iets is weg gehaald, moet de gemeente er niet een andere barrière voor in de plaats leggen. Ik sluit me dus helaas toch aan bij de fractie van de PvdA als het gaat om de zorgen om de haalbaarheid van ons bod aan de provincie en daarmee het halen van de behoefte uit de bevolking.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Dank aan het initiëren van het bespreekpunt en dank voor alle inbrengen. Ik ben hier vanavond in uw aanwezigheid in de hoedanigheid van portefeuillehouder grondzaken. We hebben ook in ons midden mijn collega mevrouw Arends, die portefeuillehouder wonen is. Vanzelfsprekend zijn al onze besluiten als collegiaal bestuur namens ons allemaal, maar mocht er specifieke vragen zijn, en misschien zijn er 1 of 2 gesteld, op het terrein van wonen dan ga ik graag het woord zo overgeven aan mevrouw Arends, maar het gros van de beantwoording zal, hoop ik, van mij kunnen komen. Dit is een belangrijk onderwerp, dat de diverse fracties aanzet tot stevige inbrengen. Ik heb zelfs gehoord, dat het een belachelijk idee is. Ik heb ook gehoord, dat het een erg goed idee is. Dus het is goed, dat we hier het debat over voeren. Er is ook het e.e.a. gezegd over de informatievoorziening en over het proces, ik ga er zo uitgebreid op in na een korte inleiding, als u mij dat toestaat. Ik wil beginnen bij wat voor mij vanuit mijn portefeuille grondzaken echt wel het begin is en dat is inderdaad het grondbeleid. Het is herhaaldelijk genoemd. Het is in 2019 vast gesteld, dus niet in een grijs ver verleden, maar het is vrij vers van de pers. Zo'n kaderbrief grondprijzen is dus niet ons sociale woningbouwbeleid, het is een stukje grondbeleid. Dat ziet op snippergroen, dat ziet op vrije sector woningen, het ziet ook zeker op sociale koopwoningen. Het heeft natuurlijk een relatie met de woonportefeuille, vandaar dat we samen hebben opgetrokken in de voorbereiding hiervan, collega Arends en ik en als college hebben we er een besluit op genomen. Dus het heeft raakvlakken, maar we moeten het toch primair beschouwen als uitvoering van ons grondbeleid, zou wel mijn voorstel zijn. U heeft geen van allen opmerkingen gemaakt over de andere aanpassingen, die deze kaderbrief grondprijzen voorstelt. Ik wil ze toch kort benoemen. Ook de vrije kavels gaan 7,5% omhoog. Dat type heftige percentages kenmerkt de tijd waarin we zitten, de turbulentie op de woningmarkt. Wat er ook in zit is een grote vereenvoudiging van ons snippergroenbeleid. Daar worden mensen niet heel onrustig van, het is wel aardig om te benoemen, dat we proberen daar de werklast voor het ambtelijk apparaat te verminderen, dat te vereenvoudigen, maar dat even terzijde. Uit zo'n percentage van 7,5% stijging van vrije kavels kun je aflezen dat de turbulentie op de woningmarkt, ook zeker in Lansingerland, heel groot is. Dat heeft positieve aspecten en negatieve aspecten. Het betekent dat we relatief minder krijgen uit het gemeentefonds, daar hebben we het bij de kaderbrief misschien wel over. Maar die turbulentie was

inderdaad aanleiding om goed en gedegen die benchmark uit te voeren. Mevrouw Verhoef heeft het over een middagje googelen. De mensen die het met een middagje googelen bij elkaar kunnen breien, die neem ik graag aan. Het is wat mij betreft een zorgvuldig stukje werk, waarin o.a. naar voren komt wat de prijzen zijn en wanneer die tarieven zijn vastgesteld. Wat je ziet is dat de tarieven, die vorig jaar zijn vastgesteld significant hoger zijn dan de tarieven die eerder zijn vastgesteld. Daarin lees je ook af wat de situatie bij relatief vergelijkbare gemeenten is. Natuurlijk is ook gekeken naar, en hebben we ook die kennis al, van de omvang van de sociale sector in die gemeenten en ook de vraag of ze daar woningen gaan toevoegen de komende jaren of dat ze daar gaan inkrimpen. Er zijn ook legio gemeenten, waar woningen worden toegevoegd, sociale woningen worden toegevoegd en waar ook de grondprijzen een stuk hoger zijn dan bij ons. Dan hebben diverse woordvoerders erop gewezen, dat dit natuurlijk een impact heeft op 3B Wonen of, beter gezegd, op woningcorporaties, dit voorstel van het college om de tarieven te verhogen. Ik hecht eraan om het goede perspectief erop te blijven houden, dat we niet hier onszelf rijk aan het maken zijn als gemeente. Eén van de eerste besluiten die ik mocht nemen als wethouder, toen ik aantrad, was in de wijk Meerpolder 20 vrije sector woningen in te ruilen voor 20 sociale woningen. Dat was een optie, daar waren we niet toe verplicht, maar dat leek een goede kans om dat te doen, omdat er in Meerpolder relatief weinig sociaal was. In de bespreking bleek toen, dat die keuze, de vrije keuze van dit college, er wel toe zou leiden dan we € 900.000 minder opbrengsten zouden realiseren. € 900.000 meer lasten voor onze inwoners. Dat hebben we gedaan, dat heb ik gedaan in een voorstel aan het college, het college was ermee akkoord en ik heb dat meteen transparant gecommuniceerd, kan ik me nog herinneren, in diverse berichtjes. Om mensen in alle transparantie zonder suggestie wel er kennis van te geven, dat sociaal toevoegen belangrijk is en tegelijkertijd financiële consequenties heeft. Als we dat vertalen naar het nu, dan zie je dat we nu op dit moment iets minder dan € 50.000 subsidiëren per sociale woning en dat wordt een beetje negatiever. Mijn computer valt in slaapstand en mijn cijfers vielen weg. Maar heel specifiek voor wie het wil weten: op dit moment is het € 44.000 of € 58.000, een appartement respectievelijk een woning, dat we toeleggen op het toevoegen van een sociale woning versus een vrije sectorwoning. Dat wordt in het voorstel € 40.000 respectievelijk € 51.000. Dat blijft alsnog een heel significante bijdrage van onze gemeenschap aan de realisatie van sociale woningbouw. Wij vinden dat verantwoord, maar het is niet alsof we hier rijk van worden als gemeente, geenszins. Ik vind het ook, in de richting van iedereen die heeft gevraagd hoe het zich verhoudt tot Wilderszijde, mevrouw Verhoef had daar een stellige opmerking over, die suggereerde toch en het spijt me mevrouw Verhoef, want ik waardeer uw integriteit, maar u suggereerde dat het college misschien dit voorstel zou hebben gedaan om het tekort op Wilderszijde wat te verkleinen. Dat is in de volgorde der dingen, heb ik geschreven in de beantwoording van uw vragen, niet hoe het is gegaan. Het is zo, dat natuurlijk dit soort zaken, dit soort keuzes een effect heeft op elke grondexploitatie in onze gemeente, maar ik zou er toch echt voor willen pleiten om ons grondbeleid en ons woningbouwbeleid wel in relatie met elkaar te zien, maar ook separaat te behandelen, anders krijg je doorredeneringen en dat zou onzuiverheid in de hand werken. We voeren hier inderdaad gewoon ons grondbeleid uit. Richting de woordvoerders die hebben gezegd: dit is een slecht moment om dit te doen, het voelt als een slecht moment. Dan zeg ik: is er een goed moment om de prijzen te verhogen voor sociale woningbouw? Ik waag het te betwijfelen. Ik denk dat dat volgend jaar niet is, het jaar erop ook niet en misschien vorig jaar ook wel niet, want gevoelsmatig is dit vervelend om te doen. Tegelijkertijd mag u van mij verwachten, van ons verwachten als college, dat we ons niet altijd willen laten leiden door gevoel, maar door rationele afwegingen en bovendien door beleid, dat u heeft vastgesteld. Een aantal vragen specifiek wil ik langslopen, die gesteld zijn. Dat was o.a. de vraag van de fractie van L3B, de heer Philippens, die zei: welke stappen kunnen we nu zetten? Dat was een specifieke vraag aan mij gericht: welke stap kunnen we zetten om 3B Wonen weer aan boord te trekken? Voor een deel zal collega Arends daar misschien iets meer over zeggen, zij is onze accountmanager, huiselijk gezegd, voor 3B Wonen. We proberen het goed te kanaliseren, die communicatie. Vanuit mijn perspectief: ik trek me ook echt aan, dat 3B Wonen zich zo behandeld voelt, dat ze dat opschrijven in een brief. Ik vind dat buitengewoon vervelend. Dat is niet hoe we als college willen opereren. Ook niet hoe het vanuit mijn perspectief gegaan is. Juist hebben we ervoor gekozen om voorafgaand aan het collegebesluit de woningcorporatie ervan in kennis te stellen en ook hun reactie te vernemen en dat te wegen. Dat is niet wat alle gemeenten doen. Er is namelijk ook wat tegenin te brengen. Je kunt zeggen: dat zou je niet moeten doen, want uiteindelijk weet je ook welk belang ze meebrengen, dus hoe reëel, hoe verstandig is het om het 'slachtoffer' van gemeentelijk beleid te vragen wat ze ervan vinden. Je kunt het antwoord van tevoren uittekenen. Nee, dat vinden we toch verstandig om te doen, want vanuit partnership zou je elkaar in kennis stellen van belangrijke beslissingen, ook als je ze nog slechts voornemens bent. De intentie is steeds om dat stap voor stap heel gezamenlijk te doen. Dat is het ook geweest, u heeft het ook gelezen. We wilden zelfs eerst 3B Wonen informeren en vervolgens de raad. Dat is inderdaad allemaal wat turbulent geworden, ook na besluitvorming in het college. Ik denk dat we het eerst te bureaucratisch hebben willen aanpakken. In andere jaren is nooit de kaderbrief grondprijzen naar de raad gestuurd, omdat het college de bevoegdheid is. Toen we het besluit namen, zeiden we: we moeten toch wel een brief sturen naar de raad, het is nog niet klaar, maar laten we dat gauw gaan doen. Met de

kennis van nu: ja, de informatiestroom is inderdaad te laat uw kant op gekomen. Ik heb geen zin om daarover te gaan zwartepieten richting de ene of de andere partner, daar wordt de relatie alleen maar slechter van. Dus u kunt rekenen op mijn volle inzet om de relatie, waar die geschaad zou zijn, weer te herstellen, want vanzelfsprekend werken we vanuit een partnership met maatschappelijke organisaties en met bedrijven, maar zeker met maatschappelijke organisaties zoals 3B Wonen. Wat ik er nog aan wil toevoegen richting de heer Philippens om ze weer aan boord te trekken. Vanuit mijn portefeuille Wilderszijde samen met u heel snel doorpakken op Wilderszijde realiseren. Daar is een brief onderweg naar u, over brieven gesproken, binnenkort een beeldvorming en een bespreking in de commissie, waarin we een hele grote stap gaan zetten in het toevoegen van sociaal in Lansingerland. Ik denk dat we daarmee weer de hand aan de ploeg kunnen slaan samen. Ik proef ook bij uw raad eigenlijk wel dat ongeduld en dat ongeduld hebben wij zelf als college ook, om er echt snel die versnelling aan te brengen en richting realisatie te gaan. De fractie van de VVD bij monde van de heer Van Santen vroeg: waarom zijn die prijzen nu pas verhoogd, had dat niet een beetje eerder gekund of gemoeten? Ja, ik kan me aansluiten bij de woorden van de heer Dieleman, die zei: het is natuurlijk nu heel pregnant, die turbulentie. De prijsstijgingen gaan nu zo hard, dus dat zal de aanleiding zijn geweest voor een benchmark onderzoek. Zo is het inderdaad. In eerdere fase was een besef van enorme turbulentie minder groot, er is toen niet de prioriteit gegeven aan het uitvoeren van een benchmark onderzoek, maar dat is nu zeer zeker wel het geval geweest. Het onderzoek is afgerond in december vorig jaar en heeft vervolgens geleid tot dit voorstel. Wat mij betreft, was de goede suggestie van meneer Van Santen, doen we dit elk jaar en gaan we elk jaar een afweging maken. En wel een afweging die inderdaad een politieke component heeft: wat doe je met het benchmark onderzoek? Ja, sowieso acteren conform de nota grondbeleid, maar je blijft er wel bij nadenken. Het is niet alsof wij nu lijdzaam altijd de collega gemeenten volgen. We voeren ons grondbeleid en dat is heel simpel, dat zegt feitelijk: voer comparatief onderzoek uit en baseer daarop je grondprijs voor sociale huurwoningen. De fractie van WIJ stelde niet zozeer een vraag aan mij als portefeuillehouder, maar bracht ook wel ter sprake: dit voelt tegenstrijdig. Ik wil toch ook beamen, dat ik snap, dat het tegenstrijdig voelt. Zo hebben we er zelf natuurlijk ook mee geworsteld en naar gekeken, ook vanuit het college, van: hoe valt dit nu, is die timing eigenlijk wel handig? We hebben net een debat gevoerd over de woonvisie, we hebben een provinciebrief, ja, dat voelt contra-intuïtief. Tegelijkertijd hebben we een grondbeleid uit te voeren. Dan ben ik het ook wel eens met die woordvoerders, die zeiden: is het niet veel verstandiger om als gemeente of als private ontwikkelaar het niet nodeloos duur te maken om sociaal toe te voegen? Ook dit intuïtie mag hier wel een rol spelen. Ik gaf al aan het voorbeeld van die woningen in Meerpolder, dat was bijna € 1mln voor 20 woningen. Dan slik je wel even als verantwoordelijk bestuurder, als zo'n keuze wordt voorgelegd. Als het dan net iets minder is dan € 1mln, dan voelt het alweer anders dan als het iets meer is dan € 1mln. Dat betekent niet dat de uitkomst anders wordt, maar je maakt het jezelf als verantwoordelijk bestuurder, met ook de verantwoordelijkheid voor de financiën van onze gemeente, als je het heel veel duurder maakt. Niet alleen naar onszelf, maar ook richting andere partijen. We hebben natuurlijk een bittere pil te verwerken gehad als het ging om de uitslag regeling woningbouwimpuls. Wat we daar hebben geleerd en voortdurend hebben gehoord van het rijk, maar ook van de provincie, is: wees niet te conservatief, maak een onrendabele top op projecten niet onnodig groot. Door al te veel risicoreserveringen aan te houden, al te conservatief te zijn in je aannames, maak je het al snel duurder. Dus als wij van de provincie een bijdrage verlangen voor het toevoegen van sociaal, dan stelt de provincie de vraag: wat doe je met je prijs voor sociale gronden? Ook dat perspectief wil ik wel even meegeven. De heer Dieleman refereerde aan een VNG-rapportage of een andere woordvoerder. Ik denk dat dat een terechte verwijzing is, want die geeft hier ook aandacht aan. De fractie van de CU stelde specifiek de vraag: hoe kijkt u naar de relatie met 3B Wonen? Ja, die moet worden verbeterd. Altijd, maar zeker nu, gezien de sentimenten die zijn geuit in de brieven, zowel aan het college als aan de raad. Vanzelfsprekend krijgen ze van ons een net antwoord. Maar veel belangrijker is, volgens mij, met elkaar voortdurend aan tafel te zitten en aan tafel te blijven zitten. Dat doe ik met enige regelmaat met name op het onderwerp duurzaamheid, maar collega Arends en ambtelijk nog heel veel vaker. De fractie van D66, de heer Jonker, vroeg: is dit nou niet een prikkel, laten we reëel zijn, is dit niet toch een prikkel, dat grondbeleid, een hogere of een lagere prijs? Ja, vanzelfsprekend weegt het mee. Als we nu zouden besluiten ons grondbeleid aan te passen en te zeggen: weet u wat, we gaan voortaan de grond voor sociaal om niet beschikbaar stellen, ja, dan wordt het nog veel aantrekkelijker om sociaal te realiseren of voor een woningcorporatie. Alsnog zal het voor een private ontwikkelaar minder aantrekkelijk zijn dan een vrije sector woning toevoegen, maar het maakt dus weldegelijk uit. Tegelijkertijd ben ik het helemaal eens met de heer Philippens en de heer Van Santen, die zeggen: het maakt niet het grootste verschil. Uiteindelijk zijn het keuzes in percentages bij ontwikkelingen en ook percentages die we afdwingen bij private ontwikkelingen, vergeet dat ook niet te vermelden. Die maken het grootste verschil. Dan heb ik alle vragen van alle woordvoerders beantwoord. Zo niet, dan hoor ik het heel graag. Dan wil ik mijn collega Arends vragen om aan te vullen, met name op het onderwerp relatie 3B Wonen. Tot zover.

Wethouder Arends: Even als aanvulling op mijn collega als het gaat over de relatie met onze belangrijke partner als het gaat over het toevoegen van sociale huurwoningen. Op basis van onze gezamenlijke belangrijke ambitie zijn de ambtelijke en bestuurlijke overleggen sinds vorig jaar geïntensiveerd en ook gestructureerd georganiseerd. Dat is ook n.a.v. onderlinge afstemming afgesproken, zodat we juist op de hoogte zijn van elkaar agenda, ook de strategische agenda. Hierdoor hebben we jaarlijks meerdere malen overleg, dus zowel ambtelijk als bestuurlijk. Met als voornaamste doel elkaar te vinden en het goed toevoegen van woningen op de sociale woningvoorraad, maar ook als duurzaamheid en het maken van prestatieafspraken, die we jaarlijks met elkaar doen. Deze intensievere en gestructureerde overleggen hebben we ook doorgezet in dit jaar, dus 2021, na een positieve evaluatie daarop van onze beide kanten, dus zowel vanuit 3B Wonen als vanuit de gemeente. We willen dat dit jaar vast houden en daarmee blijven werken aan de relatie. Het besluit van de grondprijzen heeft natuurlijk een effect. Ik heb ook begrepen, ook vanuit de brief die naar het college is gestuurd, dat het geen positief effect heeft op de samenwerking. Uiteraard gaan we daar als college en ik als portefeuillehouder in gesprek met 3B Wonen, om juist onze in mijn ogen goede samenwerking, intensieve samenwerking, door te pakken ook dit jaar, want we hebben een grote ambitie. U sprak er vanavond ook over, over de brief die we als college naar de provincie hebben gestuurd. Die hebben we vooraf ook uitgebreid besproken met 3B Wonen en daar willen we gezamenlijk voor staan. Daarin is ook onze relatie en de samenwerking van fundamenteel belang. Dank u wel.

De voorzitter: Gezien de tijd, die we besteed hebben aan de eerste termijn, wil ik echt sturen op 3 minuten in de tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik zat druk te tikken en kon even niet terug komen in deze gezellige bijeenkomst, de commissievergadering. Ik wil allereerst alle fracties en ook het college bedanken voor de uitgebreide beantwoording van de vragen. Ik merk bij alle fracties, dat dit toch een belangrijk thema is, dat ze blij zijn met de agendering. Dus dank voor de beantwoording. Ik merk, dat de coalitie heel mooi op één lijn zit. Ik heb daar niet of nauwelijks het woord 'volkshuisvesting' horen vallen. De bijdragen, die ik heb gehoord zijn voornamelijk vanuit een ontwikkelaarsperspectief, marktperspectief. Het lijkt erop, dat deze strategische schoonheidsfout van het college, ik druk het netjes uit, in ieder geval als het gaat om de communicatie richting 3B Wonen en ook de communicatie richting de raad, maar ook een strategische misser, heb ik er dan toch maar van gemaakt, als het gaat om de knop waar je aan kunt draaien om sociaal bouwen mogelijk te maken, dat die eigenlijk wordt goedgepraat door de coalitie. Wat ik eigenlijk vooral terug hoor, is dat het herstel van de relatie tussen 3B Wonen en het college, dat dat heel belangrijk is. Nogal wiesdes. Daar hadden we geen politieke gedachtenuitwisseling voor nodig. Als je als volkshuisvester, en dat zou je moeten zijn als gemeente, een corporatie echt als een volwaardige partner ziet en dat ook al jarenlang had gedaan, dan waren we niet in deze penibele situatie gekomen. Dit is niet iets wat van de ene op de andere dag is ontstaan. Mevrouw Arends suggereerde, dat dit een gevolg zou zijn van het feit, dat de prijs verhoogd was, maar het lijstje van aandachtspunten dat vanuit 3B Wonen werd genoemd, had te maken met informatie rondom het aanvragen van de impuls subsidie, rondom Wilderszijde, getallen in brieven naar de provincie. Er was een heel duidelijke lijst, die eigenlijk helemaal los stond van die grondprijzen. Dit was, denk ik, de klap op de vuurpijl, waarbij de stop eraf vloog, laat ik het zo maar zeggen. Dus blijven werken aan de relatie, dat is het minste wat je uit dit gesprek had willen halen. Dus wat ons betreft, heeft het college een hele vreemde invulling als het gaat om maximaal faciliteren van de sociale huurbouw. Bij de oppositie zag ik heel hartstochtelijke verhalen en ik zag er vooral de hartstocht, die ik ook zelf voel voor de mensen om wie het gaat, de mensen die heel hard een woning nodig hebben. En niet het redeneren als een projectontwikkelaar, maar echt redeneren als: welke taak kan ik als overheid, en we zijn allemaal onderdeel van die lokale overheid, hebben? Het marktconform, het meebewegen met de vrije sectorprijzen, dat is genoemd, ook door wethouder Van den Beukel. Het is een turbulente grondmarkt, ongetwijfeld, maar je mag van die benchmark afwijken als je een inhaalslag wil doen in de sociale bouw. Wethouder Van den Beukel heeft zelf ook aangegeven: een lagere grondprijs heeft natuurlijk ook een voordeel voor een woningbouwcorporatie. De grootste onzin, zo heb ik het echt opgetikt hier, wat ik vandaag heb gehoord is: lage prijzen, de VVD heeft het gezegd, volgens mij CDA ook, lage prijzen leiden niet tot een hoger percentage sociale woningbouw, kijk maar naar het verleden, toen waren in Lansingerland de prijzen laag, nou, er werd niet sociaal gebouwd. Dat is natuurlijk de omgekeerde wereld. Het waren politieke keuzes van het college destijds. Er was ook vrij weinig grond beschikbaar voor de corporatie om te gaan bouwen. Dat had hele andere redenen waarom dat in het verleden niet is gebeurd. Verder heb ik ook nog gehoord van de VVD: we hebben hier te maken met een zeer draagkrachtige woningbouwcorporatie, zij hebben jarenlang kunnen profiteren van de lage prijs, dus laten we daar nu vooral de lat bij leggen. Ik vind dat ongelooflijke redeneringen. Het CDA heeft het over: we moeten de brede belangen dienen, de

Lansingerlandse belastingbetaler moet dat allemaal gaan opbrengen, het subsidiëren van dit soort woningen. Maar goed, het CDA weet ook, dat we een stukje geld, laten we zeggen, een groot stuk incidenteel geld hebben liggen, u weet allemaal waar ik het over heb, om dit soort dingen te doen. Dat waren in grote lijnen de dingen. Ik zal nog kort kijken of ik iets gemist heb. De voorzitter: Heel kort, hoor. Mevrouw Verhoef: Ik denk dat ik het kort kan maken. De centrale vraag, die eigenlijk voor ligt is: moet je de bouw van sociale huurwoningen nou echt benaderen als een markt? Of moet je ervoor kiezen dit echt als een overheidstaak te zien en je ook echt te kwijten van de taak, die je als overheid hebt, namelijk te zorgen voor woningen voor mensen, die dat nodig hebben. Dan heb ik het vooral over sociale en betaalbare woningen. De heer Van Santen: Ik was even aan het zoeken hoe ik de interruptie moest doen. Ik had een vraag. Mevrouw Verhoef vindt het ongelooflijk, dat van die woningcorporatie, maar u onderbouwt niet waarom u dat ongelooflijk vindt. Dat zou ik graag willen horen. De woningcorporatie heeft een eigen vermogen van € 470mln, over 2019 een resultaat van € 70mln gehaald, waarvan € 8mln niet uit waardeinstijging woningen, maar gewoon uit een operationeel resultaat. Wat is daar zo ongelooflijk aan dan? Want dat onderbouwt u dan niet. Mevrouw Verhoef: Ik vind het niet ongelooflijk dat een woningbouwcorporatie een goed resultaat behaalt, alleen ik vind het vreemd dat u die lasten bij de woningbouwcorporatie legt voor de bouw van sociale huurwoningen, terwijl ik denk dat het juist is waar we ons als lokale overheid hard voor moeten maken. Dat is wat ik heb gezegd. U legt het neer alsof zij hebben kunnen profiteren al die jaren en hun zakken hebben gevuld. Die toon klonk er een beetje doorheen, maar dat heeft u vast niet bedoeld. De heer Van Santen: Dat zijn inderdaad niet de woorden, die ik heb gebruikt, zakken vullen, maar wat ik wel heb gezegd is, dat zij een zeer goede vermogenspositie hebben en wat dat aangaat makkelijk een prijsstijging kunnen hebben, dat is iets heel anders dan je zakken vullen. Ik heb ook gehoord van de wethouder, dat het verlies of de bijdrage die onze inwoners moeten doen van € 50.000 per woning, dat wordt nu rond de € 40.000 per woning. We weten ook hoeveel woningen we nog willen bouwen, ook uw partij wil nog heel veel woningen bouwen. De voorzitter: Mag ik u erop wijzen, dat het een interruptie is en niet uw termijn. De heer Van Santen: Dan kom ik op mijn vraag: vindt u het dan terecht, dat er zoveel bij onze burgers wordt gelegd, terwijl er zo'n rijke woningbouwcorporatie is? Mevrouw Verhoef: Wat ik ongelooflijk vind, is dat we in deze rijke gemeente, dat er zo'n lange wachtlijst is omdat er zo weinig betaalbare woningen zijn voor allerlei mensen met allerlei belangrijke sociale rollen in onze samenleving. Dat vind ik ongelooflijk. Ik hoor eigenlijk ook de wethouder zeggen, dat het hele grondbeleid eigenlijk complex is. Misschien handelt de wethouder volgens de grondnota en dan is dat goed, maar het is niet uit te leggen aan mensen die huizen zoeken. Precies zoals ik het net zei. We zijn rijk, we kunnen best allemaal een paar tientjes bijdragen om dit van de grond te krijgen. Maar u zegt: laat de woningbouwcorporatie dat maar betalen. Dat zijn politieke keuzes en daar staat de PvdA niet achter en de voltallige oppositie sluit zich, denk ik, bij mij aan. Ik beraad me nog op een eventuele motie, maar dat hoort u nog wel in de aanloop naar de raadsvergadering. Iedereen nogmaals dank voor de uitgebreide reacties.

De voorzitter: Omwille van de tijd, u was de indiener van dit besprekingsstuk en ik heb uw meer tijd met wat coulance behandeld, maar ik wil nu echt gaan vast houden aan de 3 minuten in de tweede termijn.

De heer Philippens, L3B: Ik zal proberen om het kort te houden. Ik vind het jammer hoe we hem nu afsluiten, dit punt, want ik en meerdere collega's van mij hebben hele inhoudelijke woordvoering gedaan. Ik heb de rapportages van de VNG aangehaald, waar die koppeling tussen grondprijzen en de snelheid van wonen, daar zit een percentage, maar dat is klein. Dat heb ik allemaal beargumenteerd. Ik heb daar de gesprekken over gevoerd met 3B Wonen, ik heb er binnen mijn partij over gesproken. De heer Jonker: U noemde het even, daarom haak ik er even op in. U zegt terecht, dat heeft de wethouder ook bevestigd, dat hebben we allemaal kunnen horen: verhoging van de grondprijs heeft een negatief effect op de realisatie van de sociale woningbouw. We kunnen discussiëren over hoe groot die is, maar de verhoging van de grondprijs heeft daar impact op. In feite zegt 3B Wonen dat ook in die brief. Het heeft in ieder geval geen positief effect. Dan vraag ik me af: hoe kunt u dat dan rijmen met de ambitie die we ook hebben als gemeente om daar op in te zetten, op diezelfde sociale woningbouw. Dat is dan toch strijdig? Of neemt u dat verlies voor lief dan? De heer Philippens: Er zijn heel veel verschillende variabelen, die er spelen. De VNG heeft aangegeven, dat die variabele met prijs er gewoon niet is of zeer klein. Er is al aangedragen: er zijn andere knoppen waar we aan kunnen draaien en dan draaien we aan die knoppen. Het punt dat ik hier vooral wilde maken, en die maak ik dan ook even af, is dat ik er inhoudelijk op ben ingegaan en dat dat wordt weggezet als het volgen van een coalitiestandpunt. Dat is het gewoon niet. We hebben er goed over nagedacht. Op basis daarvan zijn wij tot deze overweging gekomen. Die punten heb ik gemaakt. Er is ook een vervolg op gekomen, ik dank de beide wethouders voor de proactieve houding richting de relatie met 3B Wonen. Daar wil ik het bij laten.

De heer Van Santen, VVD: Ik reageer nog even op mevrouw Verhoef, over alles bij de woningcorporatie. Na deze verhoging blijft er nog steeds € 40.000 subsidie per woning. Dan vind ik niet, dat je dan alles bij de woningcorporatie legt. Ik ben blij met de toezegging van de wethouder, dat er elk jaar een

benchmarkonderzoek wordt gedaan. Daar komt mijn opmerking 'rauw op het dak' vandaan. Als je het af en toe doet, dan krijg je van die enorme schokken. Dat komt natuurlijk ook door de turbulentie van de woningmarkt, dat begrijp ik ook, maar als we wat vaker met kleinere stapjes verhogen, dan heb je dat natuurlijk niet. Daar ben ik eerder voorstander van. En ik heb de wethouder weldegelijk horen zeggen, naar het voorbeeld dat hij gaf van de 20 woningen, dat het voor het college of bestuurder nu wel makkelijker is als er minder verlies is op zo'n traject om zo'n besluit te nemen. Daar zie ik toch wel een deel van de bevestiging van mijn betoog, maar iedereen kan er natuurlijk uit halen wat hij graag wil horen. Dank u wel. Mevrouw Verhoef: Ik had al een interruptie willen doen bij de heer Philippens, bij de heer Van Santen kan ik het ook doen. Ik wil nog even op de heer Van Santen terug komen. Het geld van 3B Wonen, de mooie getallen die u noemde, dat is natuurlijk uiteindelijk opgebracht door de huren, grotendeels van mensen die niet zeer draagkrachtig zijn. Als u vindt dat dat dan vooral weer moet worden uitgegeven bovenmatig, dat kan. Ik wilde tegen de heer Philippens zeggen: ik zeg wat ik zeg. Het zijn 4 coalitiepartijen, die heel mooi op één lijn zitten. Daar feliciteerde ik mee. U bent inhoudelijk er netjes op in gegaan en daar dank ik u voor. Ik wil wel aan alle coalitiepartijen vragen, ook aan u nu: hoe legt u straks verantwoordelijkheid af aan de inwoners die straks geen betaalbaar huis hebben? Dank u. De heer Philippens: Dank, dat ik daar even op in mag gaan. Wat ik ook in mijn woordvoering heb aangegeven: wij sturen op die doelen en die doelen gaan we behalen. Dat heb ik ook aangegeven. Op twee manieren hebben we die klem gezet om dat sociaal te realiseren. Daar hebben we afspraken in de raad op gemaakt en daar hebben we afspraken met de provincie over. Ik ben inhoudelijk ingegaan op waarom ik denk dat deze grondprijzen niet tot een verdrag leiden. Daar verwijst ik naar terug.

De heer Ruitenbergh, CDA: Er is veel gezegd. Een heel goede discussie met inhoudelijke argumenten over en weer vanuit verschillende benaderingen. Dat is goed in een raad, dat dat zo gaat. Ik wil nog een paar dingen wel inbrengen. Allereerst: ik hoor steeds de term marktconform. Ik vind dat in dit kader toch eigenlijk een wat verkeerd gekozen term, want wat er feitelijk gebeurt is dat de prijs in vergelijking wordt gebracht met sociale grondprijzen in andere gemeenten. Dat is iets anders dan marktconform. Er is gewoon gekeken naar wat sociale grond kost in een andere gemeente. En als gemeente Lansingerland zorgen wij ervoor dat we ongeveer op hetzelfde gemiddelde gaan zitten. Het is niet zo, dat we hier de markt volgen. We volgen hier het beleid van de ons omringende gemeenten. Dat is het eerste. Het tweede is de term volkshuisvesting. Mevrouw Verhoef noemde dat. Ook het CDA, de uitvinder van de term volkshuisvesting, kan zich daar zeer in vinden. Ik geloof dat wij landelijk gepleit hebben voor herinvoering van een ministerie van VROM of in ieder geval een ministerie van volkshuisvesting. We moeten het thema wel breder gaan bekijken. We hebben nu in hetzelfde grondbeleid staan, dat we onze Vinex gemeente afbouwen, onze Vinex taakstelling en daarna doen we geen actief grondbeleid meer. Dat betekent dus dat als de Vinex klaar is, Wilderszijde feitelijk en we doen nog een beetje Bleiswijk erbij, Westpolder is bijna klaar, Meerpolder is bijna klaar, Rodenrijs is ook bijna klaar, dus er is niet zo heel veel meer. Alles wat daarna komt, komt feitelijk van particuliere ontwikkelingen en dat dwing je af met die percentages. Hoe groter het prijsverschil is tussen sociaal en vrije sector, des te harder de onderhandelingen zullen worden met de aanbieders van dat soort commerciële activiteiten. Dus onderschat u niet: op het moment dat u zegt 'volkshuisvesting' dan zal je breder moeten kijken: moeten we ook niet weer terug naar een actief grondbeleid? Dat is een heel andere fundamentele discussie, die je dan weer om de hoek krijgt. Aan volkshuisvesting zouden wij nog willen toevoegen: we hebben juist woningbouwcorporaties om volkshuisvesting vorm en inhoud te geven. Ik vind dat we de rol van de gemeente feitelijk moeten benoemen: wij als gemeente staan garant voor die woningbouwcorporatie als tweede garantsteller. Er is het waarborgfonds sociale woningbouw en dan is er een garantstelling van de gemeente. Daar staat het CDA van harte achter, dat moeten we ook doen. Als we dat hoger zouden moeten maken om alsnog investeringen mogelijk te maken, zodat 3B Wonen goedkoop kan lenen, dan staat het CDA daar zeer voor open en ook voor andere creatieve oplossingen. Daar wil ik het bij laten.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Wat een avond. Ik hoorde de wethouder zeggen, dat u 3B Wonen slachtoffer noemt van gemeentelijk beleid. Daar ben ik het wel mee eens. Dat gemeentelijk beleid is door onszelf vast gesteld. Daarnaast geeft u aan, dat u dacht: dit is misschien contraproductief, om dit nu op deze manier te doen. Dat is dus wel gebleken. Dat soort beslissingen worden genomen en dat heb je weleens. Alleen, nu achteraf constaterend is het dus gewoon niet goed uitpakend, omdat ook de relatie verstoord is. U geeft aan, dat de grondprijs weldegelijk uitmaakt. Om niet weggeven is natuurlijk wel heel weinig, maar een stijging van deze omvang zorgt er dus voor, dat onze grootste partner 3B Wonen zijn strategie moet heroverwegen. Daar zitten zij mee. Wat kunnen we nou concreet doen om die relatie te herstellen? Heel smart. Zou u kunnen heroverwegen of kunnen wij dat misschien met een motie doen, om het eventueel te kunnen matigen? Dus uit te smeren over een langere periode. Wellicht dat dat wat meer ruimte geeft in de liquiditeit van 3B Wonen en dat zij toch weer aan tafel komen en het goede verhaal kunnen voeren. De heer Van Santen: U heeft het erover, dat de woningcorporatie haar strategie misschien moet heroverwegen. Maar als het benchmark onderzoek nu goed geweest is en voor de woningcorporatie die gronden ongeveer even duur zijn, waar ze dan hun activiteiten mogen uitvoeren,

dat weet ik niet precies, wat gaan ze dan doen als het overal ongeveer hetzelfde is? Mevrouw Van Olst: Er is wel een verschil in, want volgens mij zijn de gronden in onze buurgemeente goedkoper. Ik weet ook niet precies hoe het zit, alleen, ik kan me voorstellen dat zij natuurlijk een prognose maken voor een jaar of een lange termijn prognose en dat dat nu ineens wordt aangepast. Dan is het heel mooi, dat het CDA aanbiedt: we kunnen die garanties verruimen en we kunnen meedenken met leningen en alles. Dat is ook heel fijn, dat daarin wordt meegedacht, alleen, ik denk dat het voor de gemeente eigenlijk niet zoveel uitmaakt, dat je dat nu over een langere periode uitsmeert. Ik denk dat het mes dan aan twee kanten snijdt. En je kan je prijs verhogen, maar je kan het wel op een normale, rustige manier doen, zodat de relatie hersteld kan worden. De heer Van Santen: U zegt dat er lagere prijzen zijn in andere gemeenten. Twijfelt u dan aan dat benchmark onderzoek? Mevrouw Van Olst: Nee. Dat staat in dat benchmark onderzoek. De heer Van Santen: We gaan toch naar wat gemiddeld in de regio is? Mevrouw Van Olst: Volgens mij is het in Pijnacker-Nootdorp goedkoper. Dank u.

De heer Dieleman, CU: Er is een hoop informatie gewisseld. Ik ben blij, dat het college deelt dat er iets te doen is in de relatie tussen 3B Wonen en de gemeente en dat ze hebben aangegeven daarmee aan de slag te gaan. We zijn buitengewoon benieuwd naar de gevolgen die eraan worden gegeven en wat het betekent voor de samenwerking tussen corporatie en gemeente. Dus daar gaan we ongetwijfeld nog vaak met elkaar over spreken. Voor nu heb ik in de tweede termijn geen aanvullende punten op staan. Dank u wel.

De heer Jonker, D66: Ik wil de wethouders bedanken voor hun reactie. Met alle prettige details en illustraties en contexten die werden verschaft in de toelichting: laten we dan toch even for the record noteren wat de wethouder impliciet aangaf, dat een verhoging van grondprijzen voor sociale woningbouw weldegelijk in ieder geval enige negatieve impact heeft op de realisatie daarvan. Dan kun je discussiëren over hoe groot die is. De veel gemaakte opmerking dat de woningbouwcorporaties teveel geld hebben in de ogen van sommige fracties, vind ik een ontzettend interessant debat, maar dat was niet de onderbouwing van de verhoging van de grondprijzen. Daar wil ik het best over hebben, maar dat is in feite gewoon een afleidingsmanoeuvre. We moeten hier gewoon puur kijken: zijn er acties, die wij zelf doen op dit vlak, dragen die nu wel of niet bij aan het behalen van onze sociale woningbouwdoelstellingen? Met andere woorden: het grondbeleid lijkt hier te prevaleren boven het belang van de sociale woningbouw, tenzij de grondprijs daar een extra impuls is daarvoor, maar dat is niet zo. Tegelijk constateer ik dat in de stukken staat, dat het grondbeleid niet in steen is gebeiteld. Maatschappelijk belang kan altijd een reden zijn tot aanpassen en bijstelling, al begrijp ik dat je daar zorgvuldig en terughoudend mee moet omgaan. Ik hoop echt, dat het college hier nog even over nadenkt en misschien zelf aanleiding ziet n.a.v. de inbreng van de andere fracties om tot een aanpassing te komen op dit vlak.

De heer Duk, GL: Ik weet niet of het te zien is, maar het schaamrood staat me op de wangen. De voorzitter: Het is te zien. De heer Duk: Daar was ik al bang voor. 3B Wonen geeft aan, dat de relatie tussen de gemeente en de woningcorporaties niet goed is en dat er sprake is van eenrichtingsverkeer. In de reactie van de wethouder klinkt eigenlijk alleen maar, dat ze het zo goed doen. Ik hoor geen enkel begrip, geen enkel punt, dat de relatie beter zou kunnen maken. Nogmaals mijn vraag aan de wethouder: wat kan er beter worden gedaan door de gemeente in deze relatie, zodat zij gezamenlijk kunnen bouwen aan betaalbaar wonen voor onze kinderen en kleinkinderen, iets wat ik in de landelijke campagne heb zien langskomen. Ik zie een coalitieakkoord waar minder sociale woningen in stonden dan nu het bod aan de provincie is en een prijsstijging van de grond voor dit soort woningen. Ik kan die twee zaken niet los zien. Dat de coalitiepartijen zich kunnen vinden in het niet halen van het bod, is logisch. Dat deelt GL uiteraard niet. Ik ben dan ook erg benieuwd en kijk uit naar de mogelijke motie van de PvdA.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Dank voor de inbreng in de tweede termijn. Ik zit een beetje te dubben: ga ik mijn emotionele reactie geven of probeer ik het heel nuchter te houden? Ik denk toch maar een beetje van beide, maar wel een beetje om de beurt. Het zit me wel hoog, dat mevrouw Verhoef en ondergetekende en het college dichter bij elkaar staan dan nu wordt gesuggereerd. Alsof het college niet bezig is met volkshuisvesting. Alsof we hier niet zeer vele, honderden, betaalbare woningen aan het toevoegen zijn, al hebben gedaan en ook nog gaan doen. Alsof we niet tientallen miljoenen reserveren voor het toevoegen van betaalbare woningen. Dat vind ik toch merkwaardig, dat nu mij of ons wordt aangewreven als zouden we niet bezig zijn met dat type opgave en als dat ik geen mensen zou kennen, die worstelen met het vinden van een sociale huurwoning. Zeker ken ik die. Dat is buitengewoon vervelend. Als je in die situatie zit en het college trekt zich dat aan en het college heeft dat ook één en andermaal bij monde van diverse collegeleden aangegeven, dat we daar pal voor staan, voor die opgave. Tegelijkertijd is het uitvoeren van uw grondbeleid, ons grondbeleid, geen schoonheidsfout, mevrouw

Verhoef. Het is geen schoonheidsfoutje, het is duidelijk aangegeven, ook door diverse van uw collega's, dat we hier bezig zijn met het uitvoeren van uw beleid. In de relatie met 3B Wonen, al zou het helpen om te zeggen: weet u wat, dat grondbeleid stellen we even een paar jaar uit, want we vinden het zo fijn voor de relatie om het in de la te leggen. Dat is niet waar u ons voor besteld heeft als college, om uw beleid niet uit te voeren. Money can't buy me love. Dat zou niet mijn stijl zijn om een goede relatie te kopen. Het is wel zo, dat we natuurlijk oog hebben voor de relatie en voor de impact. Richting mevrouw Van Olst, even op de impact. De heer Jonker: Het grondbeleid. Ik vind het heel goed, hoor, dat u pal staat voor het grondbeleid (...) als gemeenteraad met elkaar. Maar tegelijkertijd staat in hetzelfde grondbeleid ook, dat een maatschappelijk belang altijd kan prevaleren en dat je daar dus ook op kan bijstellen. Ik snap die starheid even niet. Ik snap best, dat u een gedegen financieel beleid wilt voeren en een betrouwbare partner wilt zijn, ook meerjarig, maar in feite zegt u: we hebben grondbeleid en dat kunnen we niet bijstellen, daar kunnen we niets aan veranderen, dat is het grondbeleid. Maar we hebben ook maatschappelijke doelstellingen en de woningbouw is een heel belangrijke, dat zult u met mij delen. Dan moet je er met elkaar naar kijken. Dan moet je kijken wat er moet veranderen. Dat mis ik een beetje in uw verhaal. Of is het gewoon onmogelijk? Kan het grondbeleid eigenlijk nooit worden aangepast en is dat een conditio sine qua non? Daar ben ik dan benieuwd naar. Wethouder Van den Beukel: Dank u wel voor uw inbreng? Natuurlijk is het zo, dat je oog moet hebben voor het effect van beleid. Ongetwijfeld zit er een hardheidsclausule in, zoals u die beschrijft. Maar het beleid is ook helder. Het beleid zegt: Zo ga je om met het subsidiëren van sociale woningbouw. En we gaan van gemiddeld iets meer dan € 50.000 naar gemiddeld iets meer dan € 45.000 per woning conform dat beleid. Dat is het uitgangspunt. Natuurlijk moet je daar het debat over voeren: is het te billijken? Dan wil ik reageren op wat u heeft aangegeven en diverse andere woordvoerders: heeft dit effect op de doelstellingen? Mevrouw Verhoef: Ik kan zeggen: ik zit heel erg op één lijn met de heer Jonker. Ik had precies dezelfde vraag: kun je dat grondbeleid niet aanpassen? Dat zei de heer Jonker ook en de wethouder was al bezig met de beantwoording. Wethouder Van den Beukel: Als raad mag u het beleid aanpassen. Als u zegt dat het op de kop moet, dan kan dat. Tot die tijd voeren we als college en uw nederige dienaar uw beleid uit. Ik vind het overigens wel heel verstandig beleid, dus ik zou niet direct aanleiding zien om het beleid aan te passen, maar dat terzijde. Zo liggen de verhoudingen in onze gemeente. Het gaat om: wat je hier voorstelt, is dat te billijken? Heeft het maatschappelijke effecten, die je acceptabel vindt? De heer Jonker heeft of mij verkeerd geciteerd of ik heb me verkeerd uitgedrukt als zou ik hebben gezegd, dat dit impact heeft op de realisatie van de doelstellingen. Wat ik heb willen zeggen, in elk geval, en volgens mij ook heb gezegd is dat het natuurlijk een effect heeft op de rentabiliteit van een project. Als we de grond gratis maken, dan wordt het rendement van een project ietsje groter. Als we de grond heel duur maken, wordt het rendement ietsje lager. Tegelijkertijd, even bedrijfseconomisch, op de totale contante waarde van een project over een hele looptijd, is uiteindelijk die component grondprijs relatief zeer beperkt. Dus dat moeten we ook niet overdrijven, maar hij is er, ja, vanzelfsprekend. Als de grond duurder is, moet het geld ergens vandaan komen. Is het vervolgens te verwachten, dat onze doelstellingen hiermee in gevaar komen? Er zijn toch heel serieuze gemeenten, die ook honderden woningen sociaal gaan toevoegen? Krimpen aan den IJssel of Alblasterdam, waar de grondprijzen echt hoger zijn dan bij ons en waar ook die woningen toegevoegd worden. Dus we hebben echt oprecht geen aanleiding om te veronderstellen, dat onze doelstellingen in gevaar komen. De praktijk wijst namelijk echt anders uit. Het heeft weldegelijk effect op de rentabiliteit van een project, maar wij zien niet dat dit een negatief effect zal hebben op de realisatie van uw en onze doelstellingen. Dan is afwijken van het beleid dus eigenlijk, want ons betreft, wat mij betreft, niet te rechtvaardigen, omdat onze maatschappelijke doelen niet hierdoor in gevaar komen, voor zover we dat kunnen overzien, het blijft altijd dat resultaten uit het verleden geen garantie bieden voor de toekomst. De heer Jonker: Om het even zakelijk en feitelijk te houden. Ik begrijp uw beantwoording, dank daarvoor. Ik snap ook de economische termen, die u gebruikt. Tegelijkertijd staat dit wel diametraal ten opzichte van de brief van 3B Wonen. Zij hebben een belang, daar ben ik me van bewust, dat woningcorporaties hun eigen belang hebben, maar ik vind dat er toch wel een heel groot verschil is tussen de argumenten, die 3B Wonen aanvoert en de impact die het heeft op het realiseren van de doelstelling versus u, die zegt, en ik geloof u ook, daar gaat het niet om, ik vertrouw u wel, maar u zegt oprecht: het heeft eigenlijk een heel beperkte invloed en het is niet zo heel relevant. Dan vind ik het als raadslid een beetje ingewikkeld worden, want dan moet ik gaan kijken: de experts van 3B Wonen zeggen het één, u zegt het ander. En nou moet ik denken bij mezelf: wie heeft er gelijk? Kunt u daar misschien wat op reflecteren? Wethouder Van den Beukel: ja, heel graag. In onze gemeente is een aantal corporaties actief. U weet dat er prestatieafspraken zijn gemaakt met 4 woningcorporaties, misschien zijn het er 3, dan zal collega Arends mij corrigeren, maar ik dacht 4. We zien, dat heb ik ook aangegeven, in diverse andere gemeenten, bijvoorbeeld buurgemeente Zoetermeer, waar de grondprijs echt heel fors hoger is dan bij ons voor sociale woningen, zoals u heeft kunnen lezen in de benchmark, daar zit echt vele duizenden euro's tussen, ook daar wordt nog sociaal gerealiseerd. Ik snap vanuit het perspectief van 3B Wonen, dat ze zeggen: hé, dit is echt wel heel vervelend, dit heeft namelijk impact op onze meerjarenprognoses. Tegelijkertijd is er bij hen het bewustzijn van het feit, dat de grondprijzen bij ons relatief laag waren.

Die feiten zijn al een poos onder experts bekend. Ik kan me voorstellen dat het weerstandsvermogen, maar het is aan hen, dat ze al enige tijd rekening hebben kunnen houden met een verhoging van de grondprijzen. Maar dat is echt aan hen. We onderscheiden de rollen als corporatie en als gemeente. Dus ik snap, meneer Jonker, uw worsteling. Mijn antwoord daarop zou zijn: we zien elders dat het kan tegen echt heel andere prijzen in gemeenten waar de woningprijzen lager liggen dan bij ons voor een belangrijk deel. Dat onderstreept alleen maar het argument. Ik zie ook, dat er corporaties zijn, die potentieel productief willen worden in Lansingerland of dat al zijn, die ook hiermee uit de voeten zouden kunnen. Dat maakt het niet minder vervelend voor een corporatie, die had gedacht of gehoopt, dat ze tot een aantal jaar, niet tot in lengte van jaren, aardig stabiel zouden blijven, maar het is dan toch wel te nuanceren, zoals ik dat nu doe. Ik wil er nog één ding aan toevoegen. Even over de impact. Dat wil ik ook zeggen richting mevrouw Van Olst, hoe snel die impact dan komt op zo'n woningcorporatie. Ik denk dat het goed is om even te schetsen hoe dat nu werkt. Het is niet dat nu plotseling die woningcorporatie dat even moet aftikken bij de gemeente. Een project als Wilderszijde heeft natuurlijk een looptijd van heel vele jaren. Pas op het moment van realisatie van een nieuw kavel of een nieuw bouwveld, op dat moment vindt die transactie plaats en komt die financiële impact daadwerkelijk tot stand. Dus die verhoging in 1 of 2 stappen, ja, uiteindelijk landt die over een periode van heel vele jaren. Wolfend is ook nog heel ver weg. Het landt uiteindelijk pas in de cash flow, in de kasstromen, van een woningbouwcorporatie. Ik denk dat de impact al iets meer uitgesmeerd is dan nu als beeld zou kunnen ontstaan in de tijd. Mevrouw Verhoef: Inmiddels heeft de wethouder zoveel gezegd, dat ik mijn gedachten daarbij kwijt ben. Ik krijg de indruk, dat de wethouder heel veel invult van hoe woningcorporaties in algemene zin hierin staan. Ik kan dat ook niet op zijn merites beoordelen. Ik hoor het maar even aan. We zitten hier om meer sociale woningbouw op zo kort mogelijke termijn te kunnen realiseren. Ik wil gewoon dat we dat met zijn allen kunnen bereiken. Ik verwacht van het college daarin een constructieve houding nu. De voorzitter: Ik hoor geen vragen. Het is meer een constatering. Wethouder Van den Beukel: Volgens mij ben ik aan het eind gekomen van de beantwoording van de specifieke vragen. Mocht ik iets hebben vergeten, dan hoor ik het graag bij interruptie. Ik wil het hier, op dit tijdstip, bij laten. Ware het niet, dat ik nog één ding wilde toevoegen. Dat gaat even over die buurgemeenten. Pijnacker is genoemd, waar de tarieven lager zouden liggen. Ze hebben daar een bandbreedte, maar dat daar gelaten, laat ik voor het debat noemen en voor de meekijkende mensen: in een andere buurgemeente, in Zoetermeer, daar liggen de tarieven tussen de € 22.000 en € 35.000. Wij komen bij lange na niet in de buurt van die € 35.000. Het beeld is echt wisselend in onze omgeving. Ik wil niet zeggen, dat we Zoetermeer moeten navolgen, geenszins, maar ik denk dat de feiten goed beschikbaar zijn voor iedereen om zelf kennis te nemen van de situatie in onze buurgemeenten en ook zijn eigen oordeel over te vellen. Maar op basis van onze deskundigheid, de grondeconomen en de bouweconomen et cetera is het uiteindelijk een afgewogen voorstel.

Wethouder Arends: In mijn beeld is de heer Van den Beukel eigenlijk ingegaan op alle vragen, die er nog lagen. Hij twijfelde nog even over met hoeveel woningcorporaties wij werken. Dat zijn er 4: 3B Wonen, Havensteder, Wooninvest en Woonzorg. Dat zijn de 4 corporaties waarmee we in Lansingerland werken. Dank u wel.

De voorzitter: Dan constateer ik dat ook dit bespreekstuk de aandacht heeft gehad, die het verdient. Het is aan de fracties om te kijken hoe zij hier vervolg aan geven.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

De voorzitter: Die zijn er niet, dus die kunnen we redelijk snel aftikken.

7a. Actualiteiten uit het college

De voorzitter: Er zijn diverse coronabrieven aan dit agendapunt toegevoegd. De burgemeester zal eerst het e.e.a. toelichten. Daarna kunnen er vanuit de commissie vragen beantwoord worden.

Burgemeester Van de Stadt: Het is goed om er even op in te gaan ondanks het late uur. Mocht u willen reageren en het wat laat vinden, dan ben ik natuurlijk ook overdag en 's avonds tot uw beschikking. Ik wilde even algemeen iets zeggen over waar we nu staan, in Lansingerland, omdat dat belangrijk is in het kader van de landelijke ontwikkelingen. U heeft de discussie gelezen in de kranten over de terrassen en dergelijke. Er is ook wat irritatie ontstaan bij veel burgemeesters, dat het lijkt alsof de 4 grote gemeenten plotseling alleen maar pleiten voor verruiming van de terrassen, terwijl dat brede steun had in burgemeestersland. En overigens ook bij mij. Ik wil u toch even mee nemen. Wij zitten in een regio. In die regio is de regioburgemeester leidend. De regioburgemeester heeft een grote stad met een hoop drukte en grote terrassen onder zich. Dan vind ik het passend voor een gemeente als wij, die het misschien wat makkelijker heeft, om daar ook enigszins loyaal en ondersteunend aan te zijn en dus niet zelfstandig in het openbaar te gaan pleiten voor openstelling terrassen, wat misschien bij ons wel kan,

maar in Rotterdam niet. Maar weet dus als u zo'n bericht leest, van die burgemeesters, dat het niet iets is wat zij op eigen titel alleen maar zeggen, maar dat dat in het algemeen bestuur van de veiligheidsregio als burgemeesters ook met onze regioburgemeester uitgebreid bespreken. Ik denk dat het goed is, dat u dat even weet. We hebben niet heel veel ruimte voor eigen beleid in dit kader. Het is een pandemie, dus het valt gewoon onder de minister, hij is daarin leidend. Daar hebben we ons aan te houden, maar daarbinnen proberen we wel de Lansingerlandse accenten altijd te zetten. Dat ziet u ook in de brief over de handhaving. Eigenlijk is het beleid in de regio, van de regioburgemeester: als je het overtreedt moet je een boete krijgen. Maar u ziet: bij ons is het beleid, dat we eerst met de winkelier of wie het betreft het gesprek aangaan en niet gelijk beboeten. Dat heeft u net nog met wethouder Arends besproken. We zetten ook die coaches in om mensen aan te moedigen afstand te houden, anders dan mensen direct beboeten. Dat doen we eigenlijk al het hele jaar. Volgens mij gaat het mede daarom met het draagvlak goed. In algemene zin kan ik u zeggen, als u wilt weten wat ik zoals bepleit in zulke regionale vergaderingen, die overigens wel vertrouwelijk zijn, maar ik bepleit daar doorgaans wat wij hier altijd proberen vorm te geven: geef met name de winkeliers, de sportclubs, de markt zelf de verantwoordelijkheid om dingen te organiseren, dat ze veilig en coronaproof kunnen verlopen in plaats van rucksichtslos vanuit Den Haag alles te sluiten. Daarbinnen proberen wij dat vorm te geven, binnen die regels van de minister. U heeft het gezien in mijn besluit om bijvoorbeeld sporten in de openbare ruimte toe te staan, dat is al even genoemd vanavond. Zo proberen we binnen de regels van de minister de ruimte te zoeken voor gepast beleid in Lansingerland. Ik denk dat dat heel belangrijk is. U heeft ook het nieuws gehoord en gelezen. Er is waarschijnlijk wat verlichting in aantocht, is het geluid. Daar bereiden we ons uiteraard op voor, ook wethouder Arends natuurlijk, de terrassen, ook vanavond al even genoemd. We gaan proberen voor onze inwoners alles soepeltjes en goed en positief te laten verlopen. Mocht u daar in algemene zin vragen over hebben, dan ben ik ook gewoon tussendoor altijd beschikbaar, als raadsleden zich afvragen: hoe zit dat nou? Dat kan gewoon. Daar zou ik het nu even bij willen laten. Er is nog veel over te zeggen, maar gezien het tijdstip denk ik dat dit het belangrijkste is.

De heer Weerheijm, D66: Niet perse over de toelichting van de burgemeester, maar net iets anders, wat ons in de stukken opviel en ook in de media en in de Tweede Kamer de afgelopen dagen besproken werd. Over de TONK regeling. De minister zei: gemeenten gaan wel heel voorzichtig om met alle voorwaarden rondom de TONK regeling. Het viel ons op, dat in de stukken, in de coronabrief, stond dat slechts 5 aanvragen voor de TONK regeling tot nu toe zijn gedaan in Lansingerland. De voorwaarden in Lansingerland zijn vrij strikt, maximaal € 2.500 aan tegoeden, dat mensen mogen hebben. Dat gaat ook over spaartegoeden van minderjarige kinderen en dergelijke. Het is dan ook logisch, dat er maar zo'n kleine groep op afkomt. Ik vroeg me eigenlijk even af hoe het college daar tegenaan kijkt, gezien de uitspraak van de minister en gezien het kleine aantal. Burgemeester Van de Stadt: Misschien is het beter als wethouder Arends, die deze regelingen uitvoert, hierover wat zegt. Eventueel kunnen we het ook schriftelijk doen als het uitgebreider moet. Wethouder Arends: Onlangs is daar een vraag over gekomen. Die hebben we ook beantwoord. Als u het goed vindt, wil ik hem even goed en zuiver beantwoorden, dus ik neem de vraag graag mee van de heer Weerheijm, dan kom ik daar schriftelijk op terug, om er wat meer duiding op te kunnen geven. De voorzitter: Ik zie de heer Weerheijm instemmend knikken, dus ik ga ervan uit, dat het in orde is. Wethouder Arends: Inmiddels zijn er 7 aanvragen binnen. De voorzitter: Meneer Weerheijm, u heeft de toezegging, dat er schriftelijk op gereageerd wordt.

7b. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Nee.

7c. Verbonden partijen

De voorzitter: Wethouder Van den Beukel heeft een mededeling over Stedin.

Wethouder Van den Beukel: Ik zal proberen het beknopt te houden, maar ik vind het wel fijn om dit even mondeling met u te kunnen delen. Zoals bekend, ik heb het eerder aangegeven en we hebben er weleens over gedebatteerd, staat onze deelneming Stedin, waarin we een paar procent aandelen hebben, komende jaren voor een forse investeringsopgave onder meer vanwege die energietransitie. Na een traject van bijna 2 jaar aan onderzoek, analyse en ook heel veel overleg over de invulling van Stedins kapitaalbehoefte en de daarmee samenhangende governance afspraken, hebben de aandeelhouderscommissie, waarin ik zitting heb, en Stedin overeenstemming bereikt over het voorstel dat aan de aandeelhouders wordt gedaan. Dat voorstel heeft zowel betrekking op de invulling van die kapitaalbehoefte als ook op de aanpassing van de governance: meer grip van de aandeelhouders op die deelneming. Met dit voorstel hoopt Stedin op haar aandeelhoudersvergadering van 25 juni aanstaande een bedrag van € 200mln op te halen bij haar aandeelhouders. Op 31 maart, vrij kort geleden, is een begeleidend informatiepakket bij het voorstel inclusief advies van de aandeelhouderscommissie verzonden naar de 44 aandeelhoudende gemeenten. Op 1 april, u heeft het gezien, is hierover in diverse media melding van gemaakt. Wat is voor Lansingerland specifiek de situatie? Waar kunt u zich op

voorbereiden? Met behulp van mijn ambtelijke ondersteuning wordt het informatiepakket, waar ik het zojuist over had, zo spoedig mogelijk opgewerkt tot een collegeadvies en een raadsvoorstel om al dan niet te participeren in deze kapitaalinjectie. En zo ja, voor welk bedrag we dan willen intekenen. Voor de raadsleden van alle aandeelhoudende gemeenten zal een drietal besloten digitale toelichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd om het voorstel van Stedin, dus ook door Stedin, het aandeelhouderscommissie advies daarbij en die bijbehorende documentatie toe te lichten. U kunt zich via uw griffie bij de secretaris van de aandeelhouderscommissie aanmelden voor zo'n toelichtingsbijeenkomst, maar nadere informatie daarover volgt nog. Tot zover.

De heer Azzouzi, PvdA: Ik heb een vraag aan de wethouder. Er is, als ik het goed begrepen heb, een voorstel in de maak voor deelneming aan Stedin. Komt dan ook de financieel dividend die daar uit komt inzichtelijk? Wethouder Van den Beukel: Het voorstel is niet in de maak. Het voorstel aan Lansingerland is gereed, dat is aan ons toegezonden, aan het college. Vervolgens wordt het opgewerkt tot een collegeadvies en vervolgens een raadsvoorstel. Dat hele dikke informatiepakket is klaar. Daar staat inderdaad niet alleen wat de behoefte is aan kapitaal, maar ook wat dat voor baten oplevert. Als ik het even heel plat sla, als u het zou willen weten: als wij meedoen naar rato met die kapitaalinjectie, dan hebben we een rendement daarover van enkele tonnen. Als je mee doet meer dan naar rato, dan wordt het hoger. Meer details daarover volgen.

8. Rondvraag en sluiting

De voorzitter, om 23.40 uur: Als er geen vragen meer zijn, dan zijn we bij de sluiting van de vergadering gekomen. Dan wil ik u allen heel hartelijk bedanken voor de lange zit, maar ook de interessante discussies, die we vanavond gevoerd hebben. Ik wens iedereen een heel goede nacht en morgen gezond weer op. Dank jullie wel.